

Grodden

KLIMATSMART MED EGEN EL

Filip Källners gård Ingelsbo lantbruk drivs på el från den egna biogasanläggningen.

UTBLICK

Medarbetarna i Ukraina har både hopp och en stor vilja att expandera

SÅ FUNKAR DET

Få tips och råd kring cybersäkerheten på din gård

PORTRÄTT

Nya medlemschefen Stina Nilsson vill stärka känslan av ägarskap

Din partner *i skogen*

Vi erbjuder ett helhetskoncept med flexibla lösningar och ett komplett sortiment med starka samarbetspartners, bland annat Valtra, Moheda och Kesla. Kolla gärna in vår aktuella skogsbroschyr för inspiration. Tillsammans med våra maskinsäljare kommer ni fram till vilka maskiner som är rätt för din skog och dina behov. Våra duktiga service-tekniker specialanpassar utrustningen för att du ska få dina maskiner precis som du vill ha dem. **Kontakta oss redan idag!**

Kolla in vår skogsbroschyr!

Innehåll

NR 4 2024

- Ledare | 4
- Nyplockat | 5
- Jul i hyllan | 8
- Innovation | 9
- Framtidens jordbruk | 10
- Gårdsreportage | 12
- Lantmännen i siffror | 19
- Utblick | 20
- Kultur | 22
- Så funkar det | 25
- Porträttet | 26
- Koncernreportage | 30
- Livsmedelsberedskap | 32
- Fem svarar | 33
- Landet runt | 34
- Krönika | 35
- Hej medarbetare | 36
- Varumärke | 37
- Vi i Lantmännen | 38
- Emissionshandel | 41
- Hej ny medlem | 41
- Korsord | 42

26

Möt Stina Nilsson, ny medlemschef.

25

Cybersäkerhet blir allt viktigare, även för lantbrukare.

10

Kommer vi att nå Science Based Targets?

22

Så hittade Sanna Soleskog inspirationen till sin novell.

VINNARE I NOVELL-TÄVLINGEN

PÅ OMSLAGET

Groddens fotograf Linda Dybeck fångade den drivna lantbrukaren Filip Källner på Ingelsbo lantbruk under en förmiddag i slutet av oktober.

LEDARE

Tack för ett givande år!

ÅRET GÅR MOT SITT SLUT och det har som vanligt varit ett händelserikt år för Lantmännen och för svenskt lantbruk. För ett år sedan satt vi i intensiva förhandlingar i syfte att förvärva Scan för att ytterligare bredda vår affärspportfölj och samtidigt stärka de långsiktiga förutsättningarna för svenskt lantbruk. Jag är stolt och glad över att Scan Sverige nu är en integrerad del i Lantmännen, och jag ser fram emot att fortsätta arbetet med att utveckla Scan och öka den svenska animalieproduktionen.

Skörden präglades av stora lokala variationer där det ombytliga vädret påverkade skörden negativt i många områden. Så här långt ser dock den stora höstsådden ut att ge en viktig och bra start för skördeåret 2025.

DET HAR VARIT ETT ÅR av fortsatt stor ekonomisk och geopolitisk oro, och frågan om svensk livsmedelsberedskap och självförsörjning står högt på agendan. Sverige är ett av de europeiska länder som importerar mest livsmedel, cirka 50 procent av allt som konsumeras. Under hösten har Lantmännen genomfört ett antal kommunikationskampanjer för att lyfta det svenska lantbruket och motivera konsumenter att välja svenskt och bondeägt. Jag tror att svenska lantbrukare både kan och vill producera mer mat. Ökad livsmedelsproduktion är också en nyckelfråga i regeringens uppdaterade livsmedelsstrategi – att stärka effektiviteten, konkurrenskraften och lönsamheten i svensk livsmedelsindustri.

Lantmännen och Scan är tillsammans med flera andra stora livsmedelsföretag representerade i det livsmedelspolitiska rådet som leds av landsbygdsministern. Rådets syfte är att säkerställa industrins implementering av strategin. Utöver att öka den svenska produktionen och lönsamheten har rådet tydligt lyft frågan om en kraftigt ökad livsmedelsexport. Det berättar Lantmännens strategichef Patrik Myrelid mer om i artikeln på sidan 32.

Som ett lantbrukskooperativ och Sveriges största livsmedelsproducent har vi ett ansvar att informera, påverka och agera. Under året har vi fortsatt våra strategiska och betydande investeringar i svensk livsmedelsproduktion och infrastruktur. Bland annat har vi tagit första spadtaget till en ny anläggning i Lidköping för produktion av växtbaserat protein, som vi skrev om i förra numret av Grodden. Vi har även investerat i vår hamnanläggning på Djurön utanför Norrköping, en av landets viktigaste exporthamnar. Vi har också påbörjat byggnationen av en helt ny spannmålsanläggning i Uddevalla, en stor investering om ca 500 mkr.

VI KOMMER I FRAMTIDEN att behöva producera mer mat till en växande befolkning samtidigt som vi anpassar oss till klimatförändringarna. För sjätte året i rad samlade Lantmännen under hösten nyckelaktörer inom livsmedelskedjan för att diskutera hur den gröna omställningen ska bli verklighet och hur vi formar framtidens jordbruk. Även det går att läsa om i detta nummer, se sidorna 10–11.

Slutligen vill jag tacka alla medlemmar för ett gott samarbete under året och passa på att önska en god jul och ett gott nytt år. Jag ser fram emot att ses igen på det nya året! ●

*Magnus Kagevik
Vd och koncernchef Lantmännen*

FOTO: JOHAN OLSSON

Grodden

Redaktion: Grodden, Lantmännen, Box 301 92, 104 25 Stockholm. Växel: 010-556 00 00. Mejl: grodden@lantmannen.com

Registrerad ansvarig utgivare: Jesper Broberg **Redaktörer:** Camilla Telander Pulliam camilla.telander@lantmannen.com och Linda Hällqvist linda.hallqvist@spoon.se **Layout:** David Linder och Jessica Jäderås. **Omslagsbild:** Linda Dybeck.

Upplaga: Cirka 20 000 exemplar. Tidningen utkommer med 4 nummer per år. **Tryckeri:** Trydells. **Distribution:** Distribueras som posttidning B till medlemmarna, samt även internt inom Lantmännen. **Adressändring:** Medlemmar: Meddela kundregistret, 010-556 00 00, cf-ssc.kundregister@lantmannen.com. Övriga: Kontakta redaktör.

Kontaktperson annonsbokning: grodden@lantmannen.com

 Lantmännen

Nyplockat

AKTUELLT OCH NYTT FRÅN LANTMÄNNENS VÄRLD

EU-SATSNING

EU-miljoner för export till Asien

MED NORDIC OATS som initiativtagare har fem företag inom föreningen beviljats 20 miljoner kronor från EU:s program "Promotion of agricultural products" för att främja export av svensk och finsk havre till Asien.

Satsningen, som löper under åren 2025–2027, görs i samarbete mellan svenska och finska företag, däribland Lantmännen. EU står för 80 procent av finansieringen och de deltagande företagen för resterande 20 procent. Fokusmarknaderna är Japan, Sydkorea och Kina, där det redan idag finns ett

stort intresse för nordisk havre.

Aktiviteterna, som startar redan i mars, omfattar bland annat mässdeltagande, mediesatsningar och B2B-möten med potentiella kunder. Det övergripande målet är att öka intresset för, kunskapen om och försäljningen av nordiska havreprodukter för att i förlängningen höja värdet på lantbrukarnas havre. Det är första gången som Sverige och Finland fått EU-medel för en gemensam exportsatsning av det här slaget inom havresektorn. ◉

LANTBRUK

Orderservice – nytt tillägg till Smart Silo

Silosensorer som larmar när det är dags att fylla på lagren är smart, men med Lantmännens tilläggstjänst Smart Silo Orderservice blir hanteringen ännu smartare. Tjänsten, som lanseras nu i slutet av 2024, innebär att Lantmännen ansvarar för att lägga foderordrar åt sina kunder när systemet signalerar.

– Vi hoppas tilläggstjänsten leder till att fler väljer att investera i silosensorer, säger

Emma Bengtsson, projektledare för Smart Silo.

Utöver den ökade stabilitet som silosensorer skänker, slipper lantbrukare med Smart Silo Orderservice lägga tid på att beställa foder. För Lantmännens del ger tilläggstjänsten bättre förutsättningar för planering, vilket på längre sikt kan leda till effektivare logistik och produktion. ◉

VARUMÄRKE

Scan Sverige får egen företagsidentitet

Lantmännens förvärv av Scan i Sverige markerade ett viktigt steg för svensk livsmedelsproduktion. Det nya bolagsnamnet är Scan Sverige AB och under hösten lanserades en ny företagsidentitet.

Scan Sverige är företagsvarumärket och blir avsändare i kommunikation med medarbetare, centrala kunder, lantbrukare, branschen och politiker. Mot konsumenterna kommer produktvarumärkena Scan, Pärsons och Bullens fortsätta att användas.

Utifrån Scan Sveriges position som landets ledande kött- och charkuteriföretag har logotypen fått avbildas ett stiliserat djur utan att specifikt föreställa en ko, gris eller får. En abstrakt tolkning för en tidlös och flexibel karaktär.

– Den nya identiteten fångar vilka vi är och den gemensamma kraft vi besitter, och möjliggör vårt arbete med att skapa en hållbar svensk köttproduktion, säger Emma Ahnström, Brand Manager på Scan Sverige. ◉

KVALITET

Kvalitetssäkrade biostimulanter skapar trygghet

NU KAN DU KÄNNA DIG ännu tryggare i valet av biostimulanter i din växtodling. Lantmännen BioAgri och Lantmännen Lantbruk har tillsammans tagit fram ett nytt arbetssätt för att testa olika produkter och säkerställa att de håller hög kvalitet och fungerar i det svenska klimatet och på de grödor som odlas här.

Första steget är att utvärdera samtliga biostimulanter enligt en standardiserad process, för att avgöra vilka produkter som är relevanta

för svensk växtodling. Utvalda produkter testas sedan i olika steg – i labb, i växthus och i fält.

– Processen kan ta flera år men är helt nödvändiga för att inte gå vilse. Inte förrän produkten uppfyller våra förväntningar introducerar vi en biostimulant på marknaden, säger Katja Ihrsén, produktchef på Lantmännen BioAgri.

Håll utkik efter Lantmännen BioAgri's nya sigill som signalerar att en produkt är noggrant utvärderad när det gäller kvalitet och funktion. ●

SOCIAL HÅLLBARHET

Lantmännen bidrar till EU-anpassning i Moldavien

We Effect utvecklar ett nytt landprogram för att stötta Moldaviens småskaliga bönder i att anpassa sin produktion till EU:s inre marknad. Som framgångsrikt lantbrukskooperativ bidrar Lantmännen med viktig expertkunskap i projektets uppbyggnad.

Lantmännen har fungerat som referens och rådgivare i planeringsfasen. Vid ett seminarium delade Alarik Sandrup från Lantmännen med sig av företagets utvecklingsresa och erfarenheter av framgångsrik kooperation, vilket är särskilt värdefullt då Moldaviens småskaliga bönder, som står för över 50 procent av landets jordbruksproduktion, behöver stärka sin organisering.

– Vi har gedigen kunskap om hur man bygger starka bondeägda organisationer. Genom att dela med oss av våra erfarenheter kan vi bidra till utvecklingen av lantbrukskooperativ i andra länder, säger Anna Carlström på Lantmännen, som medverkat i framtagandet av projektplanen. ●

FOTO: ROBERT ENGLUND

Vasile Niculiță är en av de lantbrukare We Effect vill stödja i det nya landprogrammet. Han har återvänt för att ta över och driva den gamla familjegården i Moldavien.

Lantmännen stöttar We Effects arbete genom årliga bidrag och gemensamma kampanjer. Genom julkampanjen "Julgåvan som räddar liv" kan du köpa hönor för att bidra till We Effects långsiktiga arbete för att bekämpa världshungern. Hönor är en ovärderlig resurs för småskaliga jordbrukare. När du swishar för en julhöna stöttar du bönder att ta sig ur fattigdom, inte bara under julen, utan året om.

Swisha! →

POTATIS EMBALLAGE

NY HEMSIDA!

Potatis

FOTE GÅRDENS EMBALLAGE
LIDKÖPING

Tel 0510-500 29
070-545 00 29
Fax 0510-500 04
leif@fotegarden.se
www.fotegarden.se

NYTT BOLAG

Cirkulär affär växer med Lantmännen Biogas AB

ORGANISKA RESTSTRÖMMAR från Lantmännens egna verksamheter kan bli råvara till biogasproduktion genom nybildade bolaget Lantmännen Biogas AB.

– Vi ser stor potential inom biogas och utreder fortsatt möjligheterna för en utveckling inom området, säger Lars-Gunnar Edh, chef för Lantmännens division Energi.

Initiativet är i linje med målet att fortsätta öka cirkulära flöden i värdekedjan från jord till bord. Planen är att etablera biogasanläggningarna på strategiska platser i Sverige.

Vid produktionen av biogas skapas även biogödsel som kan användas i lantbruket och därigenom skapa ytterligare mervärden för det svenska lantbruket. ●

LANSERING

Förbättrade recept i ny design

Efter två års idogt arbete kan KRAFFT presentera 50 uppdaterade artiklar. De nya, förbättrade recepten bygger på aktuell forskning.

– Vi har gjort många förbättringar på både foder och tillskott. Ett par exempel är Groov Protein som fått ökat innehåll av protein för att bättre matcha behovet hos växande hästar eller hästar med proteinfattigt grovfoder, samt nyheten Groov Extra Minerals som underlättar vid utfodringen av hästar som klarar sig på en mindre kraft-

fodergiva och ändå får mineralbehovet uppfyllt, säger Frida Måshammar Nordell, sälj- och marknadschef.

Arbetet initierades för att linjera alla förpackningar med Jordbruksverkets märkningsregler.

– Eftersom vi behövde ta fram nya fodersäckar ville vi utnyttja tillfället att uppdatera recept, justera vissa produktnamn, lansera nyheter, uppdatera Klimat & Naturprodukterna med fossilfri gödning och ta fram en ny design, säger Frida Måshammar Nordell. ●

Jul i hyllan

Nu är det (snart) jul igen. Bland Lantmännens varumärken finns många produkter som får julkänslan att infinna sig på julbordet.

TEXT Linda Hällqvist

Grönt på julbordet

Visste du att **Go Greens små vita bönor** kan användas både som topping till grönkålssalladen och enkelt mixas till en god röra att bre på tunnbrödet på julbordet? De är både proteinrika och rika på fiber. Våga testa!

Kolla in receptet här. →

Vilken skinka passar dig i år?

I Scans julskinkesortiment finns något för alla. För den något bekväma finns färdigskivad, för den lagom ambitiösa kan **Scans färdigkokta minijulskinka** griljas i ugnen, och för den som önskar total julkänsla med både spad och dopp i grytan finns Scans rimmade julskinka i butiken.

Pepparkakssnacks

Förra året lanserades **Finn Crisps pepparkakssnacks**, som likt övriga smaker blev en succé. I år är den här igen – i begränsad upplaga! Ät dem som de är eller servera med en bit grönmögelost till glöggen.

Köp färdigbakta lussebullar – eller baka själv!

Kungsörnens vetemjöl special innehåller mer protein än vanligt vetemjöl, vilket gör degen seg och elastisk. Knåda lite extra för bästa resultat när du julbakar.

Om du hellre köper färdigbakat finns **Unibakes klassiska lussekatter** hos många återförsäljare runt om i landet.

40 miljoner – och ett viktigt steg

Det omfattande forskningsprojektet Sustainimal har fått klartecken att gå in i nästa fas. Såväl staten som industrin – bland annat Lantmännen – bidrar med de miljoner som krävs. Uppdraget? Att lösa framtidens livsmedelssystem.

TEXT Maud Lindholm

”Ingen kan veta hur de svenska livsmedelssystemen ser ut i framtiden. Men i en ansvarsfull omställning behöver forskningen gå före.” Så presenteras forskningsprojektet Sustainimal. Det är ett projekt där många aktörer samverkar, och som just blivit beviljat ytterligare 40 miljoner kronor av forskningsrådet Formas för en andra fas.

Uppdraget gäller att samarbeta brett för att öka kunskapen om de livsmedelsproducerande djurens roll i omställningen till ett motståndskraftigt, hållbart och lönsamt livsmedelssystem i Sverige. Själva forskningen görs av doktorander och nya forskare.

– Att synka så många olika industri- och samhällsaktörer innebär ett stort inledande arbete. Nu i fas två börjar den mest spännande delen, då vi kan arbeta tvärvetenskapligt och faktiskt hitta sätt att ändra hela system, säger Pär-Johan Löf, R&D Manager på Agri inom Lantmännen. Det här är Sveriges stora satsning på animalieforskningen. De första fyra åren har handlat om systemstudier på policynivå. Nu trattas det ner i specifika studier och frågeställningar.

SUSTAINIMAL STUDERAR HUR mycket mat livsmedelssystemen producerar och vilka ekosystemtjänster de ger. De värdeskapande leveranserna vägs mot djurgårdarnas påverkan på miljö och klimat. Sustainimal tittar också på livsmedels-

systemens förmåga att fortsätta leverera även om något oförutsett händer, som extremväder, kris eller krig.

Vad bidrar Lantmännen med?

– Konkret sitter Lantmännen med i styrgruppen och har ledarrollen i flera delprojekt, tillsammans med forskningsledare, säger Pär-Johan Löf.

PROJEKTET PÅGÅR i fyra år och har tilldelats 40 miljoner kronor av offentliga medel och 16 miljoner från industrin. Av dessa går Lantmännen in med arbetstimmar och utfodringsförsök till ett värde av 5,4 miljoner samt ytterligare 2,8 miljoner från Forskningsstiftelsen.

Lantmännen stöttar aktivt tre projekt i Sustainimal. Det gäller tre doktorander som kommer ha biträdande handledare från Lantmännen och jobba med Lantmännens frågor.

– De arbetar från Umeå, Skara respektive Uppsala. Frågorna handlar bland annat om samodling av olika grödor, möjligheten att sänka miljöpåverkan och bibehålla lönsamhet genom att använda biprodukter i foder till enkelmagade djur respektive utfodringsstrategier kopplat till metanproduktion, säger Pär-Johan och fortsätter:

– Att vi är med och finansierar doktorander är samtidigt ett sätt för oss att bygga kompetens inom våra områden. ●

Pusselbitarna för att nå Science Based Targets finns där. ”Vi har både tekniken och kunskapen. Nu behöver vi bara en affärsmodell som finansierar omställningen, för pengarna finns i princip redan i systemet”, berättar Lantmännens hållbarhetschef Claes Johansson.

TEXT Henrik Emilson FOTO Lantmännen

25 skördar kvar

Kommer vi klara av att nå Science Based Targets? Med 25 skördar – eller 25 år – kvar till 2050 är det en relevant fråga. En som sitter inne med stor insikt i arbetet är Claes Johansson, Lantmännens hållbarhetschef.

– Alla pusselbitar finns där så vi har alla förutsättningar för att lyckas, konstaterar Claes.

Han berättar att det finns fyra viktiga pusselbitar för att lyckas. Den första handlar om att Lantmännen och deras

kunder har gemensamma målsättningar, tack vare Parisavtalet. Alla inblandade vet vad som krävs. Science Based Targets betyder ju också att kunderna har förbundit sig att klara målen, samt att målen finns med genom hela värdekedjan.

– Det finns en gemensam ambitionsnivå, vilket är väldigt viktigt för att lyckas.

Hållbarhetschefen säger att det kan låta mycket med 25 år till att målen ska

vara uppnådda, men vissa av målsättningarna gäller redan för 2030 och dit är det ju bara fem år. Den andra pusselbiten handlar om teknik och kunskap.

–Vi kan konstatera att vi har kunskapen redan idag. Vi vet att det finns teknik och alla möjligheter för att ställa om i de viktigaste värdekedjorna för livsmedel, oavsett om det gäller animalier eller vegetabilier, säger han.

Den tredje pusselbiten hänger ihop med den andra och handlar om att

Claes Johansson.

Claes Johansson var en av talarna på Lantmännens seminarium 25 skördar kvar – som hölls på Fotografiska i Stockholm i oktober.

Science Based Targets

En metod för företag att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål i linje med Parisavtalet. Företaget behöver inventera utsläppen i hela sin värdekedja och ofta kopplas målet till investeringar där ekonomi, genomförbarhet och övriga effekter noga utreds.

Källa: IVL, Svenska Miljöinstitutet.

”Vi behöver värdera maten på ett annat sätt, det är grundfrågan.”

dessa tekniker numera finns tillgängliga på marknaden och i skalbart format. Lantmännen har till exempel arbetat med fossilfritt mineralgödsel tillsammans med Yara, som nu finns på marknaden, och fler initiativ utvecklas löpande.

– Den kommersiella tillgängligheten i stor skala är så klart helt avgörande, oavsett om du är spannmålsodlare eller producerar animalieprodukter. Dessutom har vi fossilfria drivmedel och även lösningar för metanreduktion tillgängliga, säger Claes.

FJÄRDE OCH SISTA PUSSELBITEN innebär att allt fler företag nu börjar hitta sätt att erbjuda ovan nämnda typer av produkter till marknaden. Lantmännen ligger i framkant och har jobbat med programmet Klimat & Natur i nästan 10 år. Det har gett effekt.

– Ja, vi kan erbjuda spannmålsprodukter som klarar de Science Based Targets som är uppsatta för 2030 redan nu och där den fossila energianvändningen är utfasad. Vi har alltså en bra plattform att stå på, nu gäller det bara att skala upp det i alla led, så att de här gemensamma målen omsätts i

gemensamma handlingar. Fler kommersiella initiativ på livsmedelsmarknaden är viktiga för att sända signaler bakåt i värdekedjan att nu menar de också allvar med omställningen.

SÅ ALLA BITAR finns redan, men varför läggs inte pusslet redan nu? På ett seminarium i Stockholm nyligen berättade Claes vad som krävs för att ta sig framåt och komma längre i arbetet. Han presenterade ett antal frågeställningar och en viktig sådan döpte han till ”Pris- eller klimatavtryck”. Huvudanledningen till att lösningarna inte används fullt ut är att de är dyrare. Det är också så att odlingen står för en stor del av klimatavtrycket i värdekedjan, men samtidigt utgör råvaran ofta en liten del av produktkostnaden. Det gör att den kostnad som är för stor för att kunna hanteras på gårdsnivå ändå blir hanterbar ur ett värdekedjeperspektiv.

– Det är en fråga som nu börjar diskuteras, hur vi ska få till en affärsmodell där hela värdekedjan bidrar till kostnaderna.

Han förklarar att pengar egentligen finns för att klara omställningen. På makronivå slänger vi mat för 14 milj-

arder kronor varje år i Sverige, samtidigt som den löpande kostnadsökningen för den gröna omställningen uppgår till 10–11 miljarder om året. Vi slänger alltså mat för pengar som skulle räcka väldigt långt i omställningen.

– Vi behöver värdera maten på ett annat sätt, det är grundfrågan. Vi betalar inte det fulla priset för maten utan tycker att den är så billig att vi kan slänga den i dagsläget. Sen är det förstås alltid enklare att prata om något än att få det att hända i praktiken, men egentligen finns pengarna redan till stor del i systemet, konstaterar Claes.

VEM SER TILL att det här händer, är det politikerna? Claes menar att politiker har sin roll men samtidigt behöver marknaden vara lite innovativare. Det här är ett problem som inte har lösts förut – då måste man tillåta sig att jobba på ett sätt som inte har gjorts tidigare.

– Tack vare Science Based Targets har vi gemensamma mål och gemensamma åtaganden, det tror jag kommer att göra att vi steg för steg närmar oss en nya affärsmodeller och att pusselbitarna faller på plats, avslutar Claes. ●

Ingelsbo lantbruk i Småland växer och efter årsskiftet drar en ny verksamhetsgren igång. Men gårdens viktigaste produktionsgren är mjölk och så har det varit sedan starten för 100 år sedan. Elen som försörjer verksamheten kommer från den egna biogasanläggningen.

TEXT Per Jonsson FOTO Linda Dybeck

Gasar på med mjölk som kärna

Filip Källner tog över Ingelsbo lantbruk för tolv år sedan. Han är nu fjärde generationen på gården.

Oktober är på väg att bli november. Himlen är mestadels grå och det faller ett stilla regn över det småländska landskapet. Vatten har samlats till en och annan pöl på den smala slingriga vägen som leder fram till Ingelsbo. Solen tittar fram en kort stund, men försvinner snabbt igen.

– Hösten är min favoritårstid. Det är nog inte många som håller med mig, men jag gillar att det blir lite lugnare och man får lite mer tid att fundera och planera, säger Filip Källner, innan han ångrar sig:

– Eller, förresten, alla årstider har sin tjusning. Jag skulle inte vilja att det var höst året runt. Men det är skönt nu.

Han sitter vid köksbordet och tar en snabb lunch. Kalops som värmts i mikron. Förmiddagen har ägnats åt bokföring med revisorn och snart ska han dra på sig gummistövlarna och ta sig ut i verksamheten igen. Förberedelserna inför vintern är i gång.

– Djuren ska in, gödselbrunnar ska tömmas, snöblad ska på, säger han.

Filip Källner är fjärde generationen på Ingelsbo lantbruk som ligger mellan Gränna och

Tranås. Hans farfars far köpte gården 1924, då som nu med mjölkproduktion som det största verksamhetsbenet. Men inte det enda. Växtodling med vall och spannmål, skogsbruk samt en del entreprenadkörning har tillkommit och bidrar också till gårdens omsättning.

– Vi har flera ben att vingla på, som jag brukar säga. Men mjölken är motorn i vår verksamhet, säger Filip som tog över verksamheten efter sin pappa 2012.

UNDER FILIPS TOLV ÅR vid rodret har gården fortsatt att växa. Det första han gjorde var att, tillsammans med sin pappa, bygga en ny större ladugård för korna. Han har också köpt mer skogsmark och 2019 drog han med hjälp av ett statligt investeringsstöd igång en egen biogas-anläggning på gården.

– Jag ville producera egen el på ett klimatsmart sätt och vara mindre sårbar för varierande energipriser. Vi kollade även på andra produktionsformer, både solceller och vindkraft, men hade svårt att få ekonomi i det. Så vi landade i biogas, säger han och tillägger.

– Det finns gårdar som driver det här i en helt annan skala med stora anläggningar för kor och mycket mer gödsel. Där är biogasen ett →

Idag producerar biogasanläggningen, som Filip startade 2019, cirka 200 000 kWh per år. "Vi blandar i fast gödsel varje dag", berättar han.

”Jag ville producera egen el på ett klimatsmart sätt och vara mindre sårbar för varierande energipriser.”

eget företag i sig. I mitt fall handlar det om att försörja gården med energi. Anläggningen är anpassad efter den här gården och vår gödselmängd i dagsläget. Det är en bisyssla, inte en produktionsgren.

ANLÄGGNINGEN HAR VÄCKT stort intresse och Filip har tagit emot flera grupper och enskilda lantbrukare på studiebesök genom åren. Därför är han van att förklara hur processen går till: hur gödsel pumpas in från ladugården, hur man tillför fast gödsel en gång om dagen för att öka produktionen, hur mikroorganismer bryter ner gödseln i rötammaren vilket genererar metan som drar igång motorer som producerar el – något förenklat.

Samtidigt är den rötade gödseln i anläggningen bättre för växtodlingen än orötad.

– Det blir bättre kvalitet, kvävet blir mer lättillgängligt. Dessutom luktar rötad gödsel mindre än orötad och är lättare att sprida, säger Filip.

Den vanligaste frågan han får vid studiebesöken handlar dock inte om rötningsprocessen, utan om hur mycket jobb hans biogasanläggning innebär. Hans svar är ”måttligt”.

– Vi blandar i fast gödsel varje dag och det tar fem minuter. Sedan har vi motorservice och underhåll ungefär en gång i månaden som en väldigt duktig kille på gården tar hand om. I övrigt så sköter det sig självt, så det är inte så betungande.

En annan vanlig fråga är hur man får ekonomi i anläggningen. Här är svaret lite längre.

– Biogasanläggningen är inte självklar ur ett ekonomiskt perspektiv. Den behöver fylla flera behov för att vara bärkraftig. För att det ska vara en bra kalkyl måste vi kunna sälja en del av elen och helst kunna ta vara på värmen. Vi måste också ha behov av växtnäringen som produceras.

– Men den största inkomstkällan är gasstöd-
vi har i Sverige som betyder att man får ersätt-

ning per kilo uppeldad metan. Det är ett löpande produktionsstöd för att man eldar upp metan helt enkelt.

Idag producerar hans biogasanläggning cirka 200 000 kWh/år. Elproduktionen har på senare år kompletterats med solceller som svarar för ungefär 45 000 kWh/år.

– Vi är självproducerande på el och vi säljer ungefär 40 000 kWh per år. Men vi har toppar där vi ändå måste köpa el, säger Filip.

INGELSSBO LANTBRUK HAR idag fem anställda, inklusive Filip. Men just nu är det fler som jobbar på gården. Den gamla lagården har blivit för liten sedan Filip investerat i en ny mjölkrobot och utökat antalet mjölkplatser med 50 till cirka 160, och en ny lagård ska vara klar inom kort. Byggarbetarna håller just nu på att dra i de sista skruvarna innan korna ska in. En bit bort har byggarbetarna precis rest takstolarna till ytterligare en ny byggnad – och en helt ny satsning.

– Vi bygger ett hönsbarnhus, så nästa år blir höns en del av vår verksamhet. Det är min fru Michaela som idag jobbar som fodersäljare på Lantmännen som driver och utvecklar den delen, säger Filip och fortsätter:

– För att våga satsa och vidareutveckla så behöver man bra och ansvarstagande personal och det har vi.

Hönsverksamheten ska omfatta 25 000 höns och produktionen är kläckägg. Insättningen ska ske i mars 2025.

– Det är kul med en gren till och vi tror så klart att det finns en ekonomisk bärkraft i satsningen. För att hålla någon sorts lönsamhet behöver lantbruket utvecklas hela tiden och öka produktiviteten. Så har det sett ut de senaste 100 åren och jag kan inte se att det kommer att ändras.

– Men mjölk kommer även i fortsättningen att vara vår kärnverksamhet, säger Filip. ●

INGELSSBO LANTBRUK

Var: Småland.
Areal: 600 hektar, varav 500 skog.
Antal anställda: 5
Produktionsgrenar: Mjölk, växtodling, skogsbruk, entreprenad-körning och snart höns.

Biogasläggningen har väckt ett stort intresse. Filip har tagit emot flera grupper och enskilda lantbrukare på studiebesök genom åren.

SÅ FUNKAR EN BIOGASANLÄGGNING

I rötkammarna bryts organiskt material ner av olika typer av mikroorganismer (bakterier) i en syrefri miljö vid cirka 38 grader celsius. Genomsnittlig uppehållstid i rötkammaren är 30–40 dygn. När materialet bryts ner i rötkammaren produceras en gas som består av cirka 60 procent metan och 40 procent koldioxid. Gasen drar igång motorer som producerar el.

KLIMATKLIVET

Lantbrukare kan via Klimatklivet få stöd för att producera egen el från biogas. Klimatklivet är ett investeringsstöd till lokala och regionala åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Stödet täcker 60 procent av kostnaden för en biogasanläggning.

Klimatklivet delfinansieras av EU:s återhämtningsfond, Next generation EU, och administreras av Naturvårdsverket.

De gröna näringarnas eget kort

Agrolkortet Mastercard är framtaget för alla som verkar inom de gröna näringarna. Med fördelar som billigare drivmedel, brett försäkringsskydd och förmånliga betalningsvillkor kan du skaffa dig lite grön kant på tillvaron.

Läs mer på agrolkortet.se

 Lantmännen
Finans

Förmodligen SVERIGES VIKTIGASTE MATKASSE

 Lantmännen

Om krisen kommer kan vi inte ta vår mat för given. Idag är bara hälften av det vi äter svenskt. Sveriges bönder står i främsta ledet för att värna vår mat. Att äta och handla bondeägt är mer än en smakfråga – det är ett sätt att stärka vårt matförsvar. Att bruka jorden är en insats för framtiden.

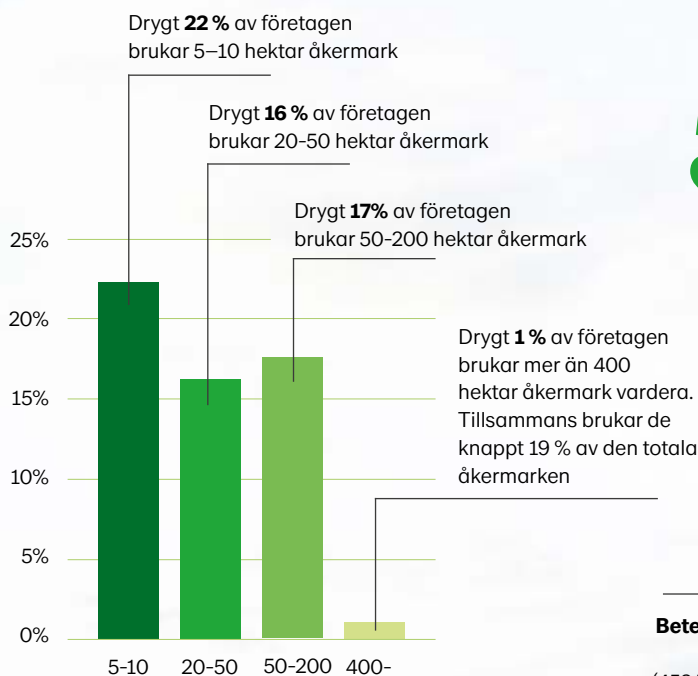
Tillsammans tar vi ansvar från jord till bord.

 Lantmännen

Förändringar av andel jordbruksmark

Den totala arealen jordbruksmark i Sverige är oförändrad sedan 2023, medan åkermarken har minskat marginellt. Antalet företag som brukar marken fortsätter att minska. Detta visar Jordbruksverket statistik.

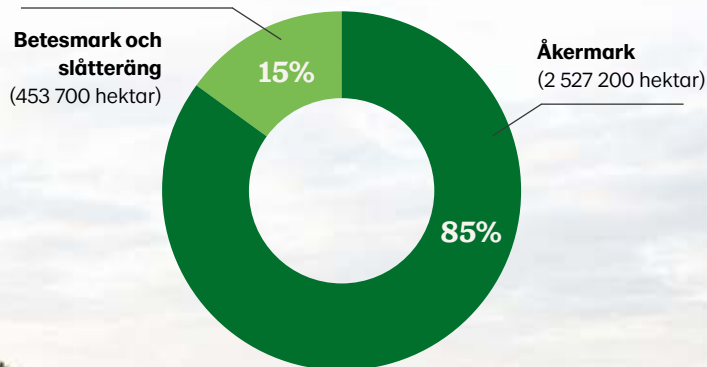
Antal jordbruksföretag med jordbruksmark år 2024:

55 400

Det är en minskning med drygt 800 företag jämfört med 2023. Sedan 2010 har antalet minskat med 15 700 företag.

Det består jordbruksmarken av

(Den totala arealen jordbruksmark under 2024 är 2 980 900 hektar.)

Det sägs att svåra tider skapar stora människor, som sedan utför stordåd. Ett exempel på det är **Lantmännen Cerealias medarbetare i Ukraina.**

TEXT Tadeusz Rawa

Framåt trots svåra tider

Det pågående kriget har satt sin prägel på Lantmännen Cerealias anläggning i Boryspil och dess över 200 anställda. Här finns en osäkerhet om framtiden och jobbet, här finns oro för anhöriga som är med i försvarsstyrkorna och som ligger vid fronten. Vad gör företaget i en sådan situation?

– Vi går framåt. Vi ökar produktionen och exporten och investerar i nya produkter. Och självklart tar vi hand om våra anställda så gott vi kan, säger Igor Chervak, Country Managing Director.

Anläggningens huvudsortiment har tidigare varit frukostflingor för barn,

Igor Chervak.

granola och müslibars, men kriget har medfört flera förändringar när det gäller efterfrågan på dessa produkter.

– Det finns färre barn i Ukraina nu. Många har flyttat utomlands tillsammans med sina föräldrar, främst sina mammor, säger Igor Chervak. Samtidigt har det skapats en ny konsumentnisch: salta chips och snacks. Folk köper mer sådant i Ukraina idag. Och den efterfrågan ska vi försöka besvara genom att tillverka en ny produkt: salta snacks gjorda av majs, smaksatta med ost, bacon eller grädde.

En investering värd en miljon euro är därför på gång, med en ny produktionslinje.

– Vi skulle ursprungligen starta

produktionen nu men det ser ut att bli en liten försening, förklarar Igor Chervak.

Orsaken är att det råder stor brist på utbildad arbetskraft, vilket även påverkar anläggningen i Boryspil.

– Vi skulle behöva anställa sex-sju mekaniker, liksom elektriker och installatörer, men de är mycket svåra att få tag i.

FRAMFÖR ALLT ÄR det ont om män. Många har lämnat landet, andra är inkallade och ligger vid fronten. Av de anställda har 18 blivit inkallade, två av dem har hunnit komma tillbaka från sin tjänstgöring, medan resterande är kvar ute i kriget.

– Kriget har pågått i mer än två och ett halvt år och det har naturligtvis satt sin prägel på livet, menar Igor Chervak.

Lantmännen Cerealia i Ukraina

Var: Produktionsanläggningen ligger i Boryspil, utanför Kiev.

Grundades: 1936. Ägs av Lantmännen sedan 2000.

Antalet anställda: 217.

Produktsortiment: Frukostflingor, granola, müslibars och inom kort även salta snacks.

Estimerad produktionsvolym 2024: 7 800 ton.

Estimerad omsättning 2024: 215 miljoner svenska kronor. Exporten står för mer än 40 procent av den totala försäljningen. Anläggningen exporterar till nästan 30 länder i Europa och Afrika.

”Om du använder de knappa resurserna på ett smart sätt kan du bli framgångsrik även i svåra tider.”

– Folk kan reagera med allt från stress till depression. Det är väldigt individuellt hur man reagerar och vi försöker jobba med det, berättar han. Vi har en psykolog på plats som alla medarbetare kan få kostnadsfria samtal med. Vi har också haft en sjuksköterska här som gett våra anställda massage. Hon har precis lämnat oss så nu letar vi efter en ersättare.

Han påpekar att många faktiskt ser den här tiden som en möjlighet till nystart och utveckling:

– Just därför är det så viktigt att ha nya projekt på gång, säger Igor.

Nya projekt ger samtidigt en signal till de anställda att Lantmännen är engagerade och tror på dem och på Ukraina, menar han.

– Att vara en del av ett stort internationellt företag som tror på oss är extremt viktigt för alla anställda. Det ger en känsla av stabilitet och att inte vara lämnade ensamma. Det ger hopp om framtiden.

LANTMÄNNEN CEREALIA I UKRAINA har även planer på att installera solpaneler på anläggningen i Boryspil.

– Vi planerar för solceller på taken på våra produktionshallar och lagerbyggnader. Vi räknar med att det ska täcka 30–40 procent av vårt elbehov under den varma årstiden, berättar Igor Chervak vidare.

Företaget satsar också mycket på kompetensutveckling och ordnar utbildningar för tekniker, försäljnings-

specialister och administratörer, liksom för framtida ledare. Alla dessa åtgärder ger bra resultat: anläggningens produktionsciffror i år ligger nästan i nivå med 2021, som då landade på 7 900 ton.

– Och vi exporterar över 40 procent av vår produktion. Exporten går till flera länder i Europa, däribland Sverige och Danmark, samt till Afrika.

IGOR KÄNNER HOPP om bättre tider men hopp är inte den bästa strategin, menar han.

– Om du använder de knappa resurserna på ett smart sätt och följer planen kan du bli framgångsrik även i svåra tider. För oss är överlevnad redan en framgång, så tillväxt och utveckling är en megaseger. ●

Hon vann Groddens novelltävling!

Sällan porträtterar nutida kultur den moderna bonden. I årets första nummer utlyste Grodden därför en novelltävling. Nu är vinnaren korad – vi gratulerar **Sanna Soleskog!**

TEXT Maud Lindholm

Grattis Sanna Soleskog!
– Tack!

Du är agronom, tidigare förtroendevald inom Lantmännen, rådgivare och numera anställd på ett läkemedelsföretag. I januari romandebuterade du med boken Vårt dagliga bröd giv oss idag. Det är en roman i lantbruksmiljö som först kom som ljudbok och nu även finns i tryckt form. Har novellen någon koppling till boken?

– Nej, men att ägna sig åt skrivande är ganska nytt för mig. Jag bestämde mig för att försöka fullfölja en bok och fick hjälp av en lektör. Sen kom den ut och folk började fråga efter en uppföljare. Då tänkte jag att jag kunde värma upp med novelltävlingen!

Din bok jobbade du på länge. Hur såg processen med novellen ut?

– I somras hade jag semester från mitt vanliga jobb och hade "bara" korna att ta hand om. Själva upplägget för novellen var givet, sen behövde jag hjälp av en lantbrukarkollega för specifik kompetens, som exempelvis precisionsodling.

Så går en dag heter din novell. Vad tänker du om juryns motivering?

– Det är just så jag tänkte. Det finns mycket att glädjas åt och det är fantastiskt att man orkar! När jag läste igenom mitt manus tänkte jag först att den var

för forcerad – men det är ju bara att titta på sin dag för att inse att det är precis så det kan se ut.

Du skrev din bok för att du ansåg att lantbrukets människor lätt blir osynliga i samhället, av samma skäl som Grodden utlyste denna novelltävling. Att maten tas för givet i Sverige var ett annat skäl till din bok. Knappt ett år senare

– har du märkt någon förändring?

– Jag har blivit ännu mer stärkt i min åsikt. Allt färre ska producera mat till typ alla andra. Att vi är så få gör att vi inte får någon plats i samhället.

Och det är förvånande att tankar om beredskap och resiliens inte har nått längre i vanliga människors tankar. Forfarande tror man att avokado och ris är hållbara ingredienser för oss – där blir jag bara alltmer frustrerad. Det är så kort tid sedan vi hade svält här och medvetenheten borde öka, inte bara om vad människor ska göra för att klara ett par dagar utan hjälp utan vad landet ska göra för att klara ett år.

Ser du något hopp om det?

– Mycket är positivt. Jag är inte uppvuxen i lantbruk och har alltid mötts av positiv nyfikenhet när jag berättar om mitt nya liv. Och den möjligheten ska man ta vara på. Det kan inte bara vara de som vuxit upp i lantbruk som ska jobba i näringen och då måste nya människor lockas in.

Hur hamnade du själv i ett liv med kor?

– Jag är uppvuxen i villaområde men född med ett stort djurintresse och är husdjursagronom. Min man är uppvuxen på gården som vi nu driver, vi har 100 dikor. Jag träffar många lantbrukare genom mitt arbete och tänker ofta att det är ofattbart vilka hjältar de är som tar fram vår mat. Och det är jag så glad att få vara en liten del av. 🍌

OM TÄVLINGEN

Tretton bidrag kom in till Groddens novelltävling. Jury, som bestod av Olle Pallars, Patrik Andersson, Anna Samuelsson och Nina van den Brink, gick igenom bidragen och skrev följande vinnarmotivering:

"Tiderna förändras" konstaterar huvudpersonen Hanna i vinnarnovellen Så går en dag. Sanna Soleskog har skrivit en novell som med hög igenkänning för dagens moderna jordbrukare beskriver hur hela livet pågår samtidigt under en lång arbetsdag, och detta med en positiv grundton som ger energi att ta med sig ut i jobbet.

Vinnaren belönas med ett specialgjort konstverk av Annika Bergman.

VINNANDE
BIDRAG I
NOVELL-
TÄVLING

Så går en dag

05:03

Försommarens starka morgonljus lyste in genom ett litet hål i mörkläggningsgardinen. Hanna sträckte sig efter telefonen på nattduksbordet och stängde av alarmer som var inställt att ringa tre minuter senare. Kroppen visste på något vis att tre minuter över fem var rätt tid att gå upp. Åtminstone om man skulle hinna ut till korna innan barnen skulle ha frukost. Hon vände sig mot Anders som ännu sov djupt. När hon kröp intill honom vaknade han till, vände sig och drog henne nära intill sig. De låg så en liten stund innan Anders ryckte till.

"Helvete. Jag måste ju hinna så klart det sista idag." Han klev upp ur sängen, drog på sig kläderna som låg slängda på golvet och gick mot köket. I dörröppningen stannade han och log mot Hanna.

"Går det bra med sådden idag så kanske vi kan ta en fisketur med barnen ikväll? Det vore mysigt." "Bra idé, det hoppas vi att det blir tid till", svarade Hanna och klev upp hon också.

Nere i lagården var det lugnt. De flesta korna låg och idisslade men reste sig när hon sopat foderbordet och startade fodervagnen. En snabb koll på datorn visade inget att uppröras över. Några kor var sena till mjölkning men det fick hon ta när barnen kommit till skolan. Hon nickade nöjt när hon såg att avkastningen fortsatte att öka. 37 liter per ko och dag var det hittills högsta de haft och ännu lite högre skulle de nog kunna nå. Mest var det förra årets skörd som blivit riktigt bra men hon gladdes också åt att deras satsning på det nya brunstövervakningssystemet verkligen betalats sig med kor och kvigor som blev dräktiga i tid. Äntligen en investering som faktiskt betalats sig, det var långt ifrån självklart, tänkte hon. Nu fanns det ingen tid att sitta och scrolla på datorn. Hon reste sig och

gick förbi mjölkkrummet och satte kalvarnas mjölk på värmning innan hon gick upp till huset för att väcka barnen.

"Mamma, Elias tog all O'boy!" När Hanna hunnit in från groventrén var kriget redan i full gång. Elias försvarade sitt glas med den åtråvärda drycken medan Samuel kastade sig över bordet för att få tag i det. Han fick tag i sin brors arm som när han ryckte för att komma loss kastade hela innehållat över väggen. Samuel skrek. Hanna suckade.

"Jaha, nu fick ingen O'boy." Skynda er nu så att vi kan åka. Hon räckte dem varsitt par med udda strumpor som nästan var lika. Det syntes iallafall inte på håll att hon borde sortera strumpor. Väggen med de inte så dekorativa ränderna av O'boy fick hon torka av senare.

07:56

Hon släppte av pojkarna vid skolan och skulle just svänga ut från parkeringen när det plingade till i mobilen. "Snart dax för sommarlov. Glöm inte brännbollen med klass 2 F ikväll klockan 18 vid fotbollsplanen". Helvete. Brännbollskväll klockan sex betydde att hon måste få lagården klar tidigare än vanligt. Eller fick hon göra sina lagårdssysslor efter brännbollen. Tur att de skaffat robot iallafall tänkte hon och mindes alla avslutningar och möten de hade kommit försent till när de hade mjölkgrup. Förr skulle man aldrig haft ett möte för bönder i mjölketid, nu var de som hade kor ett exotiskt släkte som man inte behövde ta hänsyn till i sin planering.

Kalvarna tog emot henne med ivriga råmanden när hon kom körande med mjölktaxin. Två år efter byggnationen hade kalvstallet redan blivit för litet och hon fick ta i allt hon orkade för att mjölktaxin inte skulle köra fast i gruset där de ställt upp de kalvhyddor som inte fått plats på cementplattan

under tak. Med längtan mindes hon när de sålt tjurkalvarna vid två veckors ålder. Då hade här varit gott om plats och inga kalvar lite här och där som det nu var. Men, vad gör man när den bonde som tidigare köpt tjurkalvar slutar och marknaden för tjurkalvar försvinner? Man löser det. Som man alltid gör, tänkte Hanna och körde in kalvtaxin i mjölkkrummet.

Med gödselskrapan i handen tog hon en snabb koll på robotens skärm. Fem kor som måste hämtas. Två av dem var nykalvade kvigor och två stycken var återfallsförbrytare som tillhörde vanligheterna att behöva påminna om sitt jobb. Men varför hade inte 314 gått och mjölkat sig som hon borde? Hanna gick gången fram och skrapade liggbåsen. Redan när hon såg 314 på håll såg hon att något var fel. Hon låg längst bort i lagården, inte alls i de båsa nära kraftfoderstationerna som var hennes hemmabana. Hennes öron hängde och hon såg minst sagt dystert ut.

"Vad har hänt med dig då?" sa Hanna mjukt till kon som verkligen inte såg frisk ut. Med viss övertalning fick hon kon att resa sig upp och föste henne in till sjukboxen. Hon undersökte juvret och blev bekräftad i sin diagnos. Colimastit.

Veterinären svarade nästan direkt.

"Hej, Hanna på Backagården här. Jag har en ko med colimastit som nog behöver smärtlindring". Veterinären suckade.

"Jag är tyvärr nästan 1,5 timme bort och på väg till en kolikhäst. Har jag otur blir jag kvar en stund. Hur dålig är kon?" Hanna såg på 314 som såg ut att varken ha ätit eller druckit på länge.

"Hon har 40,5 i temp och bra är hon ju inte."

"Nej, då behöver hon ju hjälp rätt omgående" konstaterade veterinären och fortsatte: "Vad tror du om att jag skickar min sommarvikarie? Hon är på inläring och skulle vaccinera några hästar idag". Som om hon hörde Hannas tysta tvekan tillade hon "hon är rätt härdig, ändå. Väldigt ambitiös, åtminstone."

Ambitiös var bara förnamnet. Den unga veterinären hade tagit tillfället i akt att noggrant träna sina kunskaper om kor och undersökte 314 mycket grundligt och utelämnade inte någon möjlig eller omöjlig diagnos. Hanna försökte tygla sin stress över allt som behövde göras på gården annat än att upprepade gånger lyssna på lungorna på en ko som uppenbart hade mastit. Veterinärer som gillade kor växte inte på träd och man behövde verkligen uppmuntra dem, påminde hon sig. Läget var akut i att få tag i veterinärer till de djur som inte passade på djursjukhusen.

"Vet du, jag tror att det rör sig om en kolimastit", konstaterade veterinären och fortsatte: "Jag sätter in antiinflammatoriskt och så får du försöka få henne att äta och dricka. Det är jätteviktigt för tillfrisknandet att man får i dem tillräckligt med vätska."

"Tack, för tipset", sa Hanna och tvingade sig att le mot veterinären. Hon påpekade inte att det var en självklarhet och att hon redan sondat 30 liter elektrolytlösning i kon och lagt fram både hö och det bästa ensilaget till kon. Skulle nu denna veterinären i framtiden hamna hos någon ovanlig bonde som inte visste det var det ju bra att hon gav de kovänliga råden.

De gick ut till mjölkkrummet för att veterinären skulle få sina stövlar tvättade. Hon stannade upp vid den stora mjölktanken och vände sig mot Hanna.

"Det är verkligen så coolt att ni producerar så mycket mat! Hur många liter mjölk är det egentligen i en sån här?" sa hon

och pekade på den stora mjölktanken.

"Den är ju inte helt full såklart men lite mer än 5 000 liter per dag producerar vi ju", svarade Hanna. Veterinären nickade och tycktes tänka efter.

"Helt otroligt. Jag hörde på radion i förmiddags att varje svensk äter mejeriprodukter så att det motsvarar lite mer än 1 liter per dag. Då är det ju 5 000 människor som får sin mat härifrån. Hur coolt är inte det?" Leendet Hanna gav veterinären nu var brett och oförställt.

"Tja, jag antar att det är rätt så coolt".

11:40 Redan innan veterinärbilen lämnat gården hade Hanna greppat rullen med eltråd och en hop med stängselstolpar. Hon måste hinna få upp en hage så att de kunde få ut sinkorna på bete. Det var hög tid men det hade kommit saker emellan. Ett permanent staket fick vänta, fick hon upp ett provisoriskt fick de ta det när det lugnade sig. Om det nu någonsin gjorde det.

Vårsolen lyste starkt och från berghällen i skogsdungen bakom den nybyggda lagården såg man långt. Traktorn som harvade åkern borta vid vägskalet drog upp ett dammoln av torr jord. Måsar kretsade bakom traktorn i hopp om att goda maskar skulle komma i dagen. En sky av mörka moln var oroväckande nära. Måtte de bara hinna så klart innan regnet. Våren hade varit besvärlig. Snön hade legat kvar länge och för varje dag som våren hade väntat hade oron ökat. Skulle det gå att så i tid? När skulle värmen komma? Och tänk om det blev lika torrt som för två år sedan?

Hanna hade inte mer än hunnit börja med hagen när telefonen ringde. Hon svarade och möttes av Anders stressade röst.

"Jag blir galen alltså, jag är så sjukt klantig. Jag var ute ur traktorn och ställde in såmaskinen och då behöver man ju ha Ipaden med sig och lägga in värdena. Men så ringde Svante om kvigorna som ska till honom och då glömde jag att ta med paddan in i traktorn".

"Så nu ligger Ipaden överkörd i åkern och du kan inte så?"

HELA NOVELLEN
FINNS PÅ WEBBEN!

FÖLJ QR-KODEN för
att läsa vidare!

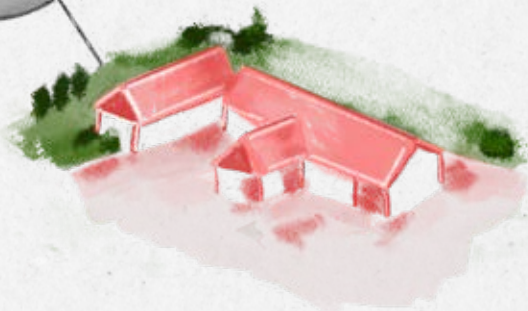

Så funkar cybersäkerhet

Idag är avancerade it-system en självklar del av lantbruket. Men hur är det med gårdens it-säkerhet? Här är några viktiga saker att tänka på.

Attacker

I likhet med andra företag kan en gård utsättas för en hackerattack – vilket kan få förödande konsekvenser. Angripare kan attackera bredbandsroutern eller komma in via infekterad e-post, ta sig vidare in i gårdens nätverk och slå ut datorer, styrsystem för foderautomation, mjölkrobotar eller ventilation.

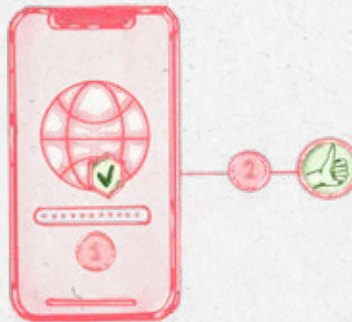
Var förberedd

En bra – och helt kostnadsfri – förebyggande åtgärd är att i lugn och ro fundera på och skriva ner vad man ska göra om gården drabbas av någon störning. En lista med telefonnummer till relevanta servicetekniker och support är guld värd när gårdens nätverk plötsligt går ner, mjölkroboten strejkar eller det blir strömavbrott efter ett blixtnedslag. Tänk på att ha åtgärds- och telefonlistor utskrivna och att de är lättåtkomliga.

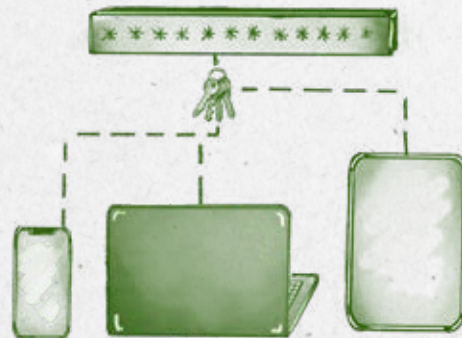
Uppgradera och ställ krav

Alla program och system som används på gården bör alltid vara uppdaterade till senaste version. Gammal programvara är lättare att hacka och därmed mer sårbar. Det är också viktigt att ställa krav på it-leverantörer att systemen är cybersäkra.

Skydda e-posten

Ofta används e-post för att logga in i andra system som är viktiga för gården. Skydda den därför med ett långt lösenord och tvåfaktorsautentisering, en funktion som gör att du behöver godkänna en inloggning från mer än en enhet. Det kan exempelvis vara ett sms till din telefon med en kod som, utöver ditt vanliga lösenord, ska fyllas i. Lösenordet ska vara komplext och bör inte användas någon annanstans.

TIPS!

Ladda gärna ner foldern "Tänk säkert" från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, på msb.se.

Håll ordning på lösenorden

För system och maskiner där du inte loggar in via e-post är det viktigt att du använder andra lösenord än det för e-posten. Ett smidigt sätt är att använda en lösenordshanterare, en app du enkelt laddar ner till din mobiltelefon för att lagra dina lösenord. Du behöver då bara hålla reda på ett lösenord. Lösenordshanteraren har koll på resten!

”Alla ska känna att deras röst räknas”

Som ny medlemschef är **Stina Nilsson** länken mellan Lantmännens medlemmar och medarbetare. Med rak och tydlig dialog vill hon stärka känslan av delaktighet och ägarskap.

TEXT *Linda Swanberg* FOTO *Samuel Unéus*

S **TINA NILSSON** tillträdde som medlemschef på Lantmännen den 1 november och när intervjun görs har hon bara hunnit jobba några dagar.

– Det känns jättespännande och jag är både stolt och glad över att ha fått det här förtroendet. Lantmännen är ju en otroligt viktig kugge i Lantbrukssverige och det ska bli väldigt roligt att få vara med och utveckla företaget tillsammans med medlemmarna, säger hon.

Samtidigt är Stina Nilsson inte helt ny på Lantmännen. I maj började hon som medlemsansvarig för distrikten Södra Skåne, Kristianstad-Blekinge, Halland, Nordvästra Skåne, Skaraborg och Västra Sverige. Innan dess var hon bland annat medlemschef på Sveriges Stärkelseproducenter i 14 år.

– Jag har erfarenhet av att jobba med kooperativa frågor och den demokratiska processen är ju samma oavsett om du har 600 eller 18 000 medlemmar.

De bitarna känner jag mig väldigt trygg i och jag ser fram emot att få bidra med mina erfarenheter och mitt sätt att se på saker i min nya roll, fortsätter Stina.

SOM MEDLEMSCHF **ÄR** Stina länken mellan medlemmarna och medarbetarna i Lantmännen. En av hennes viktigaste uppgifter är att utveckla ägarstyrningen och bidra till att skapa en gemensam

”... jag förstår utmaningarna som finns på gårdarna.”

bild av vad som krävs för att företaget ska kunna fortsätta utvecklas. För att lyckas med det tror hon att det behövs en rak och tydlig dialog.

– Kommunikationen och interaktionen med medlemmarna och de förtroendevalda är jätteviktig. Vi har redan idag många bra kanaler, men jag tror att vi kan bli ännu bättre. Den här första tiden kommer jag därför att försöka träffa så många som möjligt för att skaffa mig en bild av vilka förväntningar som finns och vilken typ av information våra medlemmar efterfrågar. Det är först när man ser helheten som man kan lägga pusslet.

ATT LANTMÄNNEN HAR en så bred medlemskår – både när det gäller inriktning, storlek, bolagsformer och ålder – ser Stina både som en utmaning och en möjlighet.

– Även om våra medlemmar sysslar med många olika verksamheter, har de ju också mycket gemensamt. Jag tror att det är väldigt viktigt att hitta och lyfta de där gemensamma faktorerna. På så sätt kan vi stärka känslan av delaktighet och skapa tillhörighet och engagemang. Alla medlemmar, oavsett vad de sysslar med eller var i landet de bor, ska känna att deras synpunkter är viktiga och att deras röst räknas, säger hon.

Att skapa samsyn bland ägarna ser Stina som en av de viktigaste nycklarna för att Lantmännen ska kunna fortsätta växa och vara ett lönsamt företag. Det lägger även grunden för fortsatt utveckling och möjliggör investeringar i viktig forskning.

– Det företag vi har idag har byggts upp under en lång tid. På samma sätt har de beslut och investeringar som görs nu stor betydelse för kommande generationer. Som ett medlemsägt företag kan vi ha ett helt annat fokus på långsiktighet. Det gör att vi har fantastiska möjligheter att skapa saker som håller över tid och som är viktiga både för våra medlemmar och för Sverige, inte minst med tanke på hur det ser ut i vår omvärld.

Att Stina valt att jobba med medlemsfrågor

just inom lantbrukssektorn är ingen slump. Hon är uppvuxen i Vinslöv och har alltid haft ett stort intresse för djur och natur.

– Som barn och ung var jag ofta med ute i skogen på jakt och jag blev tidigt en hästtjej. Min första ponny fick jag som 12-åring och den tog jag hand om helt på egen hand, säger hon.

Som 22-åring flyttade Stina till Köpenhamn för att studera till agronom. Planen var att sedan jobba med foder och utfodring. Men så blev det inte.

– Jag tycker fortfarande att det är väldigt intressant med näringslära och den typen av frågor, men jag insåg ganska tidigt att det är roligare att jobba med människor. Samtidigt har jag stor nytta av min agrara bakgrund. Jag vet hur det fungerar i ett ko- och grisstall och jag förstår utmaningarna som finns på gårdarna, säger hon.

ÄVEN OM STINA inte längre rider, har hon kvar det stora intresset för hästar. På gården i Rinkaby utanför Kristianstad föder familjen upp halvblod och vintertid har de flera hästar inackorderade. Det nya jobbet som medlemschef innebär att Stina numera har sin bas på Lantmännens kontor i Malmö, men också att det blir fler resor till Stockholm där några av de närmaste kollegorna finns.

– Det gör att jag får lite mindre tid hemma och jag har lovat min sambo att vi ska dra ner på antalet hästar, säger hon.

På gården finns också två hundar, den sträv-håriga vorstehn Bränna och en jack russel terrier som heter Sixten. Han har en hel del likheter med Stina.

– Som person är jag engagerad och positiv, men också ganska envis och otålig. Jag vill att saker ska gå fort. Sen kan jag precis som Sixten ha lite humör. Men det brukar gå över fort, vi är egentligen båda väldigt snälla och lojala. Jag tycker också att det är väldigt roligt att träffa nya människor och lära mig nya saker – det är det jag ser fram emot allra mest i min nya roll, säger hon. ●

”Som person är jag engagerad och positiv, men också ganska envis och otålig. Jag vill att saker ska gå fort”, säger Stina Nilsson.

STINA NILSSON

Ålder: 49 år.

Bor: I Rinkaby utanför Kristianstad.

Familj: Sambon Jens och två barn: Arvid, 17 år, och Truls, 12 år. I familjen finns också hundarna Bränna och Sixten.

Utbildning: Studerade till agronom på Kongelige Veterinär- och Landbohöjskolen i Köpenhamn.

Intressen: Hästar, avel och skidåkning.

Karriär i korthet: Medlemschef på Sveriges Stärkelseproducenter i nästan 15 år, foderchef på Kristianstadsortens Lagerhusförening och medlemsansvarig på Lantmännen. Hon har också haft några styrelseuppdrag, bland annat på Hushållningssällskapet i Skåne.

I snart 40 år har **Lantmännens Forskningsstiftelse** årligen anslagit medel till forskning för att skapa ett livskraftigt jordbruk. Genom stiftelsens arbete har Lantmännen deltagit i nästan 600 forskningsprojekt och studier. Nu ska arbetet skapa ännu större värde för medlemmarna.

TEXT Maud Lindholm FOTO Anton Sällberg

Forskning med dubbelt värde

I dagarna har Lantmännens Forskningsstiftelse fattat beslut om vilka ansökningar som ska få ta del av årets pott om cirka 25 miljoner kronor. Det är rekordmånga forskare som har hoppats på ett ja: Drygt 80 ansökningar skickades in under ansökningsperioden som inleddes i somras. Utlysningarna formuleras kring angelägna frågor utifrån diskussioner med verksamheten.

– Vi grundar våra utlysningar på såväl omvärldsanalyser som diskussioner med Lantmännens affärsenheter. Frågorna ska vara av sådan art att det krävs långsiktig forskning, och alltså inte handla om ren produktutveckling som verksamheterna själva utvecklar, säger Helena Fredriksson, direktör för Group R & D Innovation.

Genom Forskningsstiftelsen arbetar Lantmännen för att utveckla en håll-

bar intensifiering, för att kunna öka avkastningen på det odlade och samtidigt minska miljöpåverkan. Områdena omfattar utöver "lantbruk och maskiner" även "livsmedel och hälsa" och "bioenergi och gröna material" – där kunskap och resultaten från forskningen i första hand kan användas för att skapa värde för verksamheten, vilket i nästa steg kan ge medlemmarna värde i form av avkastning.

DESSA FORSKNINGSPROJEKT är viktiga. Men Forskningsstiftelsens betydelse är större än så, förklarar Mikael Åstrand, chef för Group R&D Innovation.

– Ja, en viktig funktion som Forskningsstiftelsen har är att den ger oss möjlighet att vara med och delfinansiera stora externa forskningsprojekt.

Många av de stora forskningsfinansierarna, som Vinnova och Formas,

kräver att industrin signalerar engagemang genom motfinansiering i form av pengar eller arbete. När forskare söker medel i större utlysningar kan de med andra ord ha med Lantmännens Forskningsstiftelse som delfinansier.

– För oss innebär det att vi får insyn och möjlighet att påverka även många riktigt stora projekt. Och eftersom vi representerar primärproduktionen och förädlingen inom många viktiga områden är forskare ofta intresserade av att få med just oss. På så sätt kan Lantmännen vara involverade i omfattande forskning mot relativt liten insats, förklarar Mikael Åstrand:

– Lantmännen driver också aktivt på för att få utlysningar från de stora forskningsfinansierarna inom relevanta områden, liksom bra forskare som faktiskt söker pengarna.

”..vi får insyn
och möjlighet att
påverka även de
stora projekten.”

Så bedöms ansökningarna

Tre grupper – en per område – bedömer de inkomna ansökningarna. Varje grupp består av nio deltagare: Tre vetenskapliga experter (som ser till vetenskaplig höjd och kvalitet), tre medlemmar (som ser till gårdsnytta och långsiktighet) samt tre tjänstemän från Lantmännen (som ser till affärsnytta).

Deltagarna är valda utifrån olika expertområden, för att skapa ett gediget kunskapsunderlag.

Grupperna rangordnar ansökningarna som de anser ska beviljas. Sedan är det styrelsen som tar de slutgiltiga besluten om fördelningen av medel.

Lantmännen-medlemmar i grupperna:

Nina Pettersson
Lars-Åke Gustafsson
Anna Samuelsson
Fredrik Hallefält
Sven Ohlson
David Brogård
Christian Hidén
Marit Wirén Toll
Fredrik Persson

Att projekten hos Lantmännens Forskningsstiftelse gäller praktiskt tillämpad forskning gör att Lantmännen skiljer sig från andra och bidrar till det stora intresset. Det hjälper sannolikt också att Lantmännens medarbetare finns tillgängliga vid behov.

– Vi är engagerade i de projekt som drivs och ganska nära tillämpning, så vi följer projekten och kan också hjälpa forskarna så att de hamnar rätt, berättar Helena Fredriksson.

HUVUDELEN AV DEN summa som Forskningsstiftelsen fördelar varje år tas från Lantmännens resultat, enligt vedertagen utdelningspolicy och efter beslut av styrelsen. Det är ett tungt bevis på att även Lantmännens ägare värnar om forskningsarbetet.

– Ja, det är en viktig indikator, säger

Mikael Åstrand. Vi får också alltid väldigt positiv återkoppling i möten med medlemmar när vi är ute på demodagar och distriktsmöten.

SEDAN HAN AXLADE ansvaret för Lantmännens innovationsarbete 2023 har hans fokus varit att säkerställa att Forskningsstiftelsens arbete skapar värde för Lantmännens affärsområden och medlemmarna.

– Vi har dels genomfört ett strategiarbete kring hur vi ska få ut så mycket relevant forskning och utveckling som möjligt, dels förtydligat hur vi ska driva forskningsprojekt. Tillsammans med våra affärsområden arbetar vi också med hur vi ska säkerställa att forskningen är relevant för dem och att det finns intresse för att omvandla resultat till affärsnytta. ◉

”Nu behöver vi jobba med just-in-case”

Sveriges livsmedelsberedskap är bland de lägsta i EU och Lantmännen är en betydande aktör för att förbättra beredskapen. Strategichef Patrik Myrelid berättar hur vägen framåt kan se ut.

TEXT *Henrik Emilson*

Sverige behöver en högre livsmedelsberedskap. I dagsläget har vi en handelsbalans som är bland den lägsta inom EU. Beredskapen är en fråga som Lantmännen har jobbat med sedan Rysslands invasion av Krim 2014. Svenska staten har sedan dess och efter invasionskriget av Ukraina börjat bygga upp totalförsvaret, men då framför allt med fokus på det militära försvaret.

– Jag skulle vilja påstå att Sveriges livsmedelsberedskap är exakt lika bra, eller lika dålig, nu som då. I totalförsvarspropositionen som kom i oktober börjar man dock skönja ett startskott även för civilt försvaret, där livsmedelsberedskapen ingår. Man har påbörjat en uppbyggnad av en organisation, men inget praktiskt har alltså hänt och vi ska inte invagga oss i att det finns en färdig plan, långt därifrån, säger Patrik Myrelid, strategichef på Lantmännen.

SOM ETT LANTBRUKSKOOPERATIV och en av Sveriges största livsmedelsproducenter har Lantmännen arbetat fram 11 punkter som i skrivande stund lämnats till regeringen och som är ett inspel till en uppdaterad livsmedelsstrategi. Patrik förklarar att det finns tre drivkrafter bakom strategikutvecklingen och de 11 punkterna. Den första är växande global befolkning och välbefinnande, den andra är klimatomställning och klimatanpassning och den tredje är just de ovan nämnda geopolitiska spänningarna. För att möta de tre utmaningarna måste Sverige helt enkelt öka den inhemska produktionen.

– Det behöver dels skapas en bättre lönsamhet i lantbruket och i livsmedelsindustrin generellt. Vilket det finns förslag och åtgärder för. Men mer konkret behöver vi också bygga omsättningslager av kritiska insatsvaror. De senaste 30 åren har vi varit otroligt duktiga på att jobba med just-in-time, nu behöver vi jobba med just-in-case också, säger Patrik.

Utöver spannmålslager behövs också insats-

varor till lantbruket, som växtnäring, drivmedel, utsäde och växtskydd. Men för att göra hela den svenska livsmedelskedjan mer robust behövs även en inhemska produktion av mineralgödsel. Vi är ett av få länder i Europa som inte har det.

– Ett annat frågeområde vi driver är vattenhushållning, vilket är en form av klimatanpassning men också något som höjer jordbrukets och livsmedelskedjans robusthet. Det handlar om att kunna hantera både torrare och blötare perioder i form av bevattning respektive dränering.

EN NYCKELKOMPONENT för att öka produktionen och den svenska livsmedelsförsörjningen är att stärka den svenska exporten. Men, varför ska vi exportera när vi samtidigt ska bygga upp ett lager och ha en buffert? Patrik förklarar att det inte är en motsättning, snarare en förutsättning.

– Då har vi en utökad fungerande produktionspotential att ta ur i händelse av att vi hamnar i kris- eller i en krigssituation. Det handlar i grund och botten om att öka vår produktionsförmåga, avslutar Patrik. ●

Patrik Myrelid.

Så kan den svenska livsmedelskedjan utvecklas

1. Förstärkning av lönsamheten och konkurrenskraften på gårdarna
2. Klimatomställning av livsmedelskedjan med ökad produktion
3. Förstärkt agenda för klimatanpassning genom vattenhushållning
4. Svensk växtnäringstrategi – produktion av grön mineralgödsel
5. Ökad produktion och användning av inhemska biodrivmedel
6. Förstärkt försörjningsberedskap genom strategisk lagring
7. Kapitalförsörjning till (unga) växande lantbruksföretag
8. Accelererad exportagenda
9. Behovsorienterad forsknings- och innovationssatsning
10. Fokuserad satsning på animalievärdekedjan
11. Digitalisering och datautbyte

Fem svarar

Hans Cedergren

Skåne

– I hemmet är beredskapen god, 10 av 10. På gården har jag ett reservkraftverk som kan driva vattenpumpar och värmepanna. Denna eldas med spannmål under kallare perioder eftersom spannmålspriset på havre är så lågt och så kör vi solceller andra delar av året. Vi har diesel-tankarna fulla och inom lås och bom. Gödning och växtnäring handlas som regel in när gödselåret börjar och där brukar vi ha en viss överlagring som räcker till startgivor i en bristsituation. Då jag är utsädesodlare av korn och vete som levereras till Lantmännen så kvalar jag in i utsädesberedskapen, antar jag. Slitdelar till maskiner finns till viss del men resten överlåter jag till Lantmännen Maskin och lagret i Malmö.

Elisabeth Svensk

Södermanland

– För jordbrukets räkning är det el och drivmedel som är det begränsande för att driva verksamhet. Gården har en liten solcellsanläggning som dock i nuläget inte kan producera el vid ett strömavbrott. Ett längre strömavbrott i spannmålsskörden skulle få stora konsekvenser för oss. Vintertid och många minusgrader ger stor risk för frusna vattenledningar i bostaden om vi inte tömmer systemen, sommartid ger höga temperaturer risk för upptining av mat i våra frysar. Vi brukar täcka över med mattor och täcken som isolering. Men, vi har faktiskt aldrig varit utan ström i 72 timmar. Två dygn är det längsta och det har fungerat. Mat och vatten kommer vi att klara utan alltför stora problem.

Hur ser beredskapen ut på din gård?

Anna Käll

Värmland

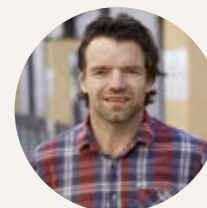
– Vi har ett traktordrivet reservkraftverk på gården som gör att vi får ström så länge vi har tillgång till diesel. Och, om vi har ström har vi mat och vatten då vi har en egen brunn, samt en hel ladugård med mjölkkor som kan ge oss mjölk och kött så vi klarar oss. Vi har också flera ton vete som vi kan mala mjöl av om det krisar. Vidare har vi mycket kött och grönsaker i frysen. Vi klarar oss 10 på en 10-gradig skala så länge vi har ström, alternativt diesel.

Pernilla Nordberg

Mariestad

– I hemmet har vi ingen direkt beredskapslåda, men vi har en radio med batterier till, ficklampor och powerbanks, samt vissa matvaror som funkar utan att man behöver el och vatten.

Vi tog över gården 2021 och vår huvudproduktion är grönsaker, på önskelistan står att skaffa ett eget elverk för att kunna säkra upp våra kyllager. Vi har märkt av hur omvärlden påverkar och nu har vi lång framförhållning på lagret av gödsel så att vi kan säkra vår odling. Vi har också sett över vår it-säkerhet och gjort vissa åtgärder för att säkra upp – det är sånt jag tror man glömmer i vardagen annars.

Magnus Carlman

Kronoberg

– Vi har egentligen inte vidtagit några speciella åtgärder. Men naturligtvis har vi ett reservverk på gården och vi har normalt några kubik diesel på lager, dessutom i flera utspridda tankar. Vi har också ett foderlager med flera sorter, så att man vid kris kan byta mellan olika sorter. Vi har kommunalt vatten, och vatten är ju en kritisk faktor för mjölkproduktion.

”Vi har också sett över vår it-säkerhet och gjort åtgärder för att säkra upp” Pernilla Nordberg

Landet runt

Grodden gör nedslag i några av Lantmännens 20 distrikt.

**ÖSTERGÖTLAND/SÖRMLAND/
DALA-AROS/ÖREBRO-VÄRMLAND**

Lantmännendagar i Kolmården – en stor succé!

Över 300 medlemmar, utställare och anställda besökte den lyckade medlemsträffen på Vildmarkshotellet i Kolmården. Programmet med tema "Svensk mat – nu och i framtiden" bjöd på många intressanta delar där bland andra vd Magnus Kagevik och ordförande Per Lindahl medverkade. Beredskapsfrågan och livsmedelsstrategin diskuterades livligt under dagarna, bland annat vid ett rundabords-samtal på scenen.

De fick även fint besök av landsbygdsminister Peter Kullgren, som krokade arm med Per Lindahl och medlemmarna för att trygga beredskapen och för det fortsatta samarbete mot ett väl utvecklat svensk lantbruk inför framtiden!

UPPLAND

Höstmöte i Enköping

Den 22 november hölls höstmöte i Enköping! Jonas Lindell, Sverigechef på Unibake fanns på plats och även representanter från Swecon, Lantbruk och Maskin var med under kvällen.

HÖGLANDET

Lyckade dagar på Elmia

Under tre intensiva dagar i mitten av oktober hölls lantbruksmässan Elmia Lantbruk 2024. 21 612 besökare och 330 utställare var på plats på mässan i Jönköping där Årets tema "Konkurrenskraft för framtiden" genomsyrade seminarier och panelsamtal med fokus på beredskap, lönsamhet och innovation.

Nya anläggningar – i världsklass!

**KRISTIANSTAD/
BLEKINGE**

Den 27 november bjöd Lantmännen Maskin in till invigning av Kristianstads nya anläggning för försäljning och service av lantbruksmaskiner. Ordförande Per Lindahl var där och klippte bandet inför de över 100 åskådarna som också var på plats.

– Man har talat om detta ända sedan 1970-talet. Det här är en stor satsning i Kristianstad, säger Per.

KRONOBERG

Tre dagar senare, den 30 november, var det dags för invigningsfest nummer två. Lantmännen Maskin har anläggningar i hela landet och med nya lokaler i Växjö skapas nu ännu bättre möjligheter för affärer inom Lantmännen när det handlar om foder, växtodling, maskiner eller spannmål.

CARL-FREDRIK SVEDERBERG

Vad krävs av mig som medlem?

VINTERN ÄR HÄR efter en fin höst. Höstplöjningen för mig är ofta en tid för reflektion och det jag främst funderat på är hur vi ska få våra medlemmar mer engagerade i verksamheten. Förståelse för vad det är man äger och också vad man vill ha ut av sitt ägande i Lantmännen. Ibland stöter jag tyvärr på medlemmar som är för dåligt insatta i delägarskapet och dessa medlemmar ser jag som särskilt viktiga att nå.

Lantmännen idag är inte samma som det var när jag blev medlem för 11 år sedan. Idag är Lantmännen ett av Sveriges trettio största företag med en betydligt större affärsverksamhet inom "portföljerna" än den lantbruksnära affären. Vi omsätter cirka 70 miljarder och kan ta tydligt sikte på 100 miljarder. Vi har ett helt annat politiskt inflytande än tidigare på grund av vår storlek och de investeringar vi gör i svensk livsmedelsproduktion. Lantmännen är också en stabil part för att säkerställa svensk livsmedelsförsörjning i händelse av krig. Detta sammantaget ger inflytande i samhället.

MEDLEMSKAPET ÄR INTE bara en gräddfil, utan kräver något tillbaka. Det kräver aktiva och engagerade ägare som är beredda att ta ansvar fullt ut för verksamheten. Ägare som förstår vad vi gemensamt äger och har en tydlig vilja hur vi skall utveckla företaget.

Då kanske ni undrar varför man ska vara insatt? Det finns flera skäl. När man har bättre förståelse kan man se vilken god affär det är och hur det bidrar till lönsamheten hemma på sin egen gård. Man kan även bättre förstå de risker vi är beredda att ta gemensamt för att tjäna mer pengar. Föreningen förvaltar dessutom mina

pengar som jag faktiskt förväntar mig ska växa till under min period som aktiv lantbrukare. Det gör de inte av sig själva utan det kräver både styrning och aktivitet.

DET VIKTIGASTE SKÅLET är kanske ändå vår storlek. Utan bra styrning är det lätt att verksamheter i vår storleksordning går vilse och då kan det snabbt gå utför. Vi behöver ha engagerade, drivande och kloka

förtroendevalda och dessa kommer ur våra egna ägarled. Det finns ingen annan aktör som tar detta ansvar, utan det måste vi själva göra. De förtroendevalda måste erhålla en bra intern utbildning och prövas i uppdrag på lägre nivå för att sedan kunna bemanna de högsta positionerna.

Slutligen uppmanar jag er alla att engagera er så att vi tillsammans bidrar till att utveckla Lantmännens affärsverksamhet! Vill även passa på att önska er en god jul och ett gott nytt år! 🟢

Carl-Fredrik Svederberg, ägare i Lantmännen samt distriktsstyrelseordförande för Skaraborg

"Vi behöver ha engagerade, drivande och kloka förtroendevalda och dessa kommer ur våra egna ägarled."

Hej
medarbetare!

Anna Karlsson
Platschef, Vetlanda

”Vi vill utvecklas för att prestera så bra som möjligt”

Hur ser din arbetsvardag ut som platschef på Vetlanda Maskinanläggning?

– Ingen dag är den andra lik. Jag har väldigt varierande uppgifter och det är det som gör det roligt, tycker jag. Jag hanterar fakturor och personalfrågor, beroende på om det hänt något särskilt. Ibland får jag hoppa in och jobba på reservdelar. Och så träffar jag kunder, vilket jag verkligen tycker är kul.

Vilka verksamheter ingår i ditt ansvar?

– På vår anläggning i Vetlanda har vi verkstad samt försäljning av maskiner och reservdelar. Alla personer på anläggning är lika viktiga och allt hänger ihop – tillsammans är vi ett lag. När säljarna säljer en ny maskin gör vi ett startpaket eller bygger om enligt kundönskemål. Det gör i sin tur att kunden kan serva maskinen hos oss eller välja att köpa reservdelar för att laga maskinen på egen hand.

Du blev platschef ganska nyligen – berätta om din resa inom Lantmännen.

– Jag började arbeta på reservdelar här i Vetlanda 2012. Ett kort tag under 2023 var jag tillförordnad butik- och reservdelschef innan jag blev tillförordnad platschef i augusti 2023. I april i år fick jag sedan jobbet permanent.

Vilka lärdomar har du tagit med dig från tidigare roller?

– De har framför allt gett mig en bra förståelse för personalens situation. Jag vet ju till exempel hur stressigt det kan vara vid vissa tillfällen. Dessutom har jag och min man en egen gård, så jag har också inblick i kundens perspektiv. När det är fint väder och man måste köra, då måste man köra och då är det bråttom att få hjälp med en maskin som strular.

ANNA KARLSSON

Ålder: 37 år

Familj: Man och fyra barn (11, 10, 8 och 4 år)

Bor: På en liten gård utanför Vetlanda. Maken driver lantbruket med drygt 160 köttdjur.

Intressen: Gillar att träna spinning och styrketräning och att bygga grejer.

Hur hanterar ni den här typen av akuta ärenden?

– Det är väldigt duktig personal här så oftast går det att lösa på ett bra sätt. Vi får dirigera om och prioritera de mer brådskande ärendena. Så är det i den här branschen.

Har ni en låg- och högsäsong?

– Ja, det kan man nog säga. Under våren, då det är vårbruk, är det rätt intensivt med reparationer och underhåll. Under sommaren och en bit in på hösten är det dags för skörd och därefter tröskning. Under vintern förekommer en hel del snöröjning och skogsarbete hos våra kunder.

Nu har du snart täckt in hela året ...?

– Ja, haha ... så är det faktiskt. Men mellan de intensiva perioderna blir det lite lugnare så det finns tid för återhämtning.

Om du blickar framåt – vad är viktigast för dig då?

– Det är en väldigt svår fråga, för det finns så mycket. Men hela anläggningen vill ju framåt. Vi vill och måste utvecklas för att kunna prestera så bra som möjligt. Maskinerna ändras hela tiden så för att veta hur de fungerar och för att kunna reparera dem måste våra tekniker ständigt gå utbildningar för att hänga med. Den tekniska utvecklingen har gått snabbt de senaste åren och vi vill givetvis ligga i framkant. ●

Stor satsning på modern skyltning

I en omfattande uppdatering av den visuella närvaron genomför Lantmännen just nu ett ambitiöst skyltprojekt. Det omfattar 55 strategiskt utvalda anläggningar. Projektet, som sträcker sig över samtliga fyra nordiska länder, är en betydande investering i koncernens lokala synlighet.

– Detta är ett viktigt steg i vår fortsatta utveckling som ett modernt, framåtriktat lantbrukskooperativ, förklarar David Lundgren, chef för identitet och design. Genom att modernisera vår skyltning skapar vi ett mer enhetligt och professionellt uttryck som speglar vår position som en ledande aktör inom lantbruk, maskin, bioenergi och livsmedel i Norden.

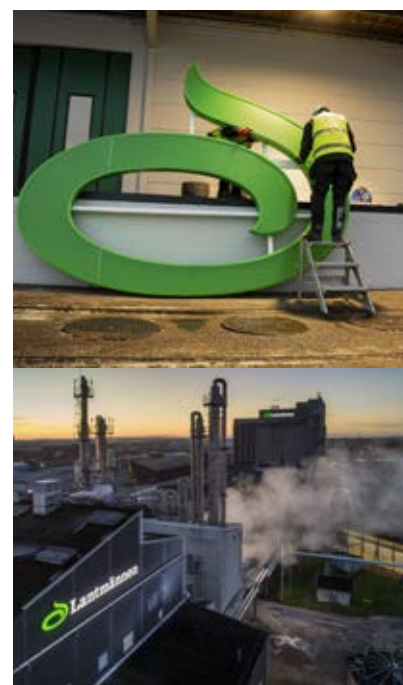
PROJEKTET OMFATTAR en totalöversyn av skyltningen vid varje utvald anläggning – från praktiska hänvisningsskyltar på gatunivå till strategiskt placerade logotypskyltar som syns på långt håll. På särskilt utvalda platser installeras

även konturbelysning som förstärker byggnadernas visuella uttryck under dygnets mörka timmar.

EN CENTRAL DEL i projektet är uppgraderingen till den senaste varumärkesprofilen, liksom modern teknik. Utöver bättre synlighet bidrar de nya energieffektiva ljuskällorna också till minskad energiförbrukning, vilket ligger i linje med koncernens hållbarhetsmål.

– Vi ser detta som en långsiktig investering i vårt varumärke, fortsätter David. Genom att öka vår synlighet på ett konsekvent och professionellt sätt stärker vi vår lokala närvaro och bygger samtidigt en starkare koppling mellan våra olika verksamheter i Norden.

Urvalet av de 55 anläggningarna har gjorts utifrån såväl affärsmässiga som varumärkesstrategiska överväganden. Målet är att maximera effekten av investeringen genom att fokusera på strategiskt viktiga platser där Lant-

männens närvaro har störst betydelse för både kunder och allmänhet.

Projektet förväntas också bidra till ökad igenkänning och stärkt varumärkeskännedom. Detta är särskilt viktigt i en tid då konsumenter blir allt mer medvetna om matens ursprung, där Lantmännen spelar en central roll. ●

Vi i Lantmännen

HÅLLER DIG UPPDATERAD OM DITT MEDLEMSKAP I LANTMÄNNEN

Framtidstro på engagerande konferens

Expansion och underhåll, Scan samt motioner under behandling – det var några av programpunkterna vid **Lantmännens distriktsstyrelsekonferens**.

TEXT Per Johnsson FOTO Samuel Unéus

Årets upplaga av Lantmännens distriktsstyrelsekonferens hölls under två dagar i början av november. 150 förtroendevalda hade samlats i konferenssalen på XPO Scandinavian vid Arlanda utanför Stockholm, och ytterligare några var med digitalt när ordförande Per Lindahl hälsade välkommen med orden:

– Lantmännen är en stor och betydelsefull inrättning. Vi som ägare har ett stort ansvar, det är därför vi är här idag. Vi har en tydlig målbild att växa och göra ännu större avtryck och nytta för medlemmarna.

DE TVÅ DAGARNA hade ett fullspäckt schema och scenen gästades av flera intressanta talare.

Scans vd Lars Appelqvist kunde inte nog understryka de ömsesidiga fördelarna med att ägarskapet för bolagets svenska verksamhet övergått till Lantmännen, och Lantmännens vd Magnus Kagevik slog fast att tillväxtpotentialerna är unika för svenskt lantbruk.

– Vi har slagläge i svenskt lantbruk och svensk livsmedelsproduktion. Det har aldrig sett så bra ut, sa han.

När det var dags för punkten motionsuppföljning var Per Lindahl

tillbaka på scenen, den här gången i sällskap av en annan Per, nämligen Wijkander, styrelseledamot.

– Eftersom det ibland har varit lite tveksamheter om vad som händer med de motioner som kommer in till Lantmännens föreningsstämma har vi beslutat att göra en återrapportering här på distriktsstyrelsekonferensen kring de motioner som inte redan är besvarade och avslutade, förklarade Per Lindahl.

DE FEM AKTUELLA motionerna sammanfattades i tre block: utdelning till ägarna, Lantmännens demokratiska processer respektive ökat medlemsengagemang. Beslut från vårens föreningsstämma redovisades och konferensdeltagarna informerades om status för koncernstyrelsens arbete med motionerna.

– Som ni ser så jobbar vi på. Inget är bortglömt. Det är en central fråga för Lantmännen att medlemmarna kan påverka, sa Per Wijkander.

Konferensen avslutades med att den före detta höjdhoppstjärnan och numera förbundskaptenen för det svenska friidrottslandslaget Kajsa Bergqvist pratade om konsten att prestera på topp. ●

”Vi har en tydlig målbild att växa och göra större avtryck för medlemmarna.”

Vi i Lantmännen

Nytt år – ny spannmålschef

Per Germundsson över rollen som chef för spannmålsenheten på Lantmännen, efter Mikael Jeppsson.

Mikael Jeppsson, som har varit spannmålschef sedan 2005, har valt att lämna över rollen efter en framgångsrik karriär. Under hans ledning har spannmålsverksamheten utvecklats avsevärt, bland annat med ökade möjligheter för lantbrukarna att sälja sin spannmål genom olika affärsmodeller och förbättrade exportmöjligheter för svensk spannmål.

Med ett brett kontaktnät inom handeln samt ett stort intresse för svenskt lantbruk är det nu Per Germundsson som tar över rollen.

– Med Pers erfarenhet av både svenskt lantbruk och internationell handel samt hans analytiska förmåga har han alla förutsättningar som krävs för att driva och utveckla spannmålsenheten vidare, säger Elisabeth Ringdahl, chef för division Lantbruk.

Per har varit en del av Lantmännen sedan 1999 då han arbetade med inköp av spannmål från odlare, han har axlat flera betydande roller sedan dess och kliver nu in som ny spannmålschef vid årsskiftet. Mikael kommer att stanna inom Lantmänne i en ny roll där han bland annat ska vidareutveckla spannmålsaffären internationellt.

Linnéa Henrysson
Eksjö, Distrikt Höglandet

Vad har du fått med dig härifrån?

– Att Lantmännen verkligen ligger i framkant och även inspiration från andra lantbrukskollegor runt om i Sverige.

Vad av det du hörde gjorde dig extra glad?

– Jag är glad för de diskussionsmöjligheter som gavs så att man kan föra fram medlemmarnas åsikter och tankar!

Olle Pallars
Järvsö, Distrikt Gävleborg

Vad har du fått med dig härifrån?

– Positivitet och att lantbruket har ett väldigt bra läge nu på många plan, exempelvis kring beredskap och odlingsprogrammet Klimat & Natur.

Vad gjorde dig extra glad idag?

– Att höra att Lantmännen är en så viktig spelare inom både näringslivets och politikens toppskikt. Detta är otroligt viktigt för oss lantbrukare ute på gårdarna.

Bunkra upp för Sverige

Tidigare i år lanserade Lantmännen informationskampanjen MATVÄRNET. Som en uppföljning under hösten och vintern genomförs nu kampanjen: *Förmodligen Sveriges viktigaste matkasse*. Bunkra upp för middagen. Och Sverige.

Sveriges förmodligen viktigaste matkasse består av produkter från Lantmännen. Syftet med aktiveringen är att uppmärksamma vikten av svenskproducerad mat och samtidigt lyfta fram Lantmännens produkter. Att handla bondeägt är ett sätt att bidra till att framtidssäkra ett hållbart lantbruk och en hållbar livsmedelsproduktion, och därmed till att stärka Sveriges beredskap för kris.

Läs mer på lantmannen.se/matvarnet

Välj e-post tack!

Lantmännen Lantbruk och Maskin skickar årligen nästan en halv miljon fakturor, orderbekräftelser och avräkningar. Portokostnaden uppgår till flera miljoner kronor och ökar ytterligare efter portohöjningen i oktober 2024. Utöver portot tillkommer kostnader för papper och kuvert, samtidigt som utskicken har en klimatpåverkan. För att minska kostnader och miljöpåverkan uppmanar

vi alla våra medlemmar och kunder att välja att ta emot sina dokument som pdf via e-post. Medlemmen registrerar själv sin e-postadress för att ta emot dokumenten digitalt, och detta görs på lantmannenlantbrukmaskin.se (nås via qr-koden).

Under 2025 kommer en avgift för fysiska brev att införas.

Här kan du
anmäla dig!

Läs mer
här!

På gång

I vår är det dags för
Lantmännens distrikts-
stämmor. Välkommen!

12 mars
Södra Skåne
Örebro-Värmland

13 mars
Nordvästra Skåne
Dala-Aros

14 mars
Sörmland

17 mars
Kronoberg
Halland

18 mars
Kalmar-Öland
Gävleborg
Skaraborg

19 mars
Västernorrland
Västra Sverige

20 mars
Jämtland

21 mars
Östergötland

24 mars
Uppland
Kristianstad-Blekinge

25 mars
Västerbotten
Gotland

26 mars
Norrbotten
Högländet

Emissionshandel

Handel med emissionsinsatser

Order-period Nr	Antal köp styck	Antal sälj styck	Transaktionspris %	Totalt omsatt volym Kr
2024				
1	68	101	130	8 353 626
2	64	95	130	7 561 114
3	64	94	135	9 117 235
4	59	194	119	11 464 946
5	91	174	120	14 202 648
6	50	67	120	6 014 455
7	34	122	115%	5 593 500
8	73	145	115%	10 785 448
9	64	103	119%	8 295 560

Kompletterande information finns på lantmannen.se/emissionshandel

Kontoöversikt och gällande räntesatser

Lantmännen Lantbruk/Maskin SE	Räntesatser 22 november 2024	
Kundrestkontra Fakturor, dröjsmålsränta	efter förfallodag	12,90 %
Kundrestkontra Finansieringstjänst	efter förfallodag efter nytt förfalldatum	6,55 % 12,90 %
Avräkningar ej förfallet Avräkningskonto Avräkningskonto	tillgodo skuld spannmålsförskott	0,00 % 3,00 % 3,00 %
Avräkningar, disponibelt	endast medlemmar	2,55 %
Sparmedel	endast medlemmar	2,55 %

Har du frågor om dina konton eller sparmedel? Kontakta cf.ssc.kassatjanst@lantmannen.com

Hej Fredrik Ågren på Månseryds säteri...

... välkommen som ny medlem!

Hur känns det?

– Det känns väldigt bra. Jag har varit medlem tidigare, men med ett animalieföretag. Nu har jag tagit över spannmålsodlingen på gården efter min farbror som lägger av.

Varför är du medlem i Lantmännen?

– Jag är medlem för att jag gör affärer med och säljer min spannmål till Lantmännen. Som medlem är man ju också ägare och får lite återbäring om det går bra.

Du driver Månseryds säteri i Bankeryd, väster om Jönköping. Är det en släktgård?

– Ja, farmors far köpte gården. Han var bilhandlare från Götene, men var egentligen mer intresserad av jordbruk. Han köpte gården för att han tyckte det var roligt. Sedan har det rullat på. Min pappa håller på i skogen och min farbror har skött jordbruket.

Berätta om verksamheten på gården.

– Åkerarealen är ungefär 150 hektar,

mest spannmål, och så lite gräsfröodling och lite vall. Utöver det är det ungefär 130 hektar skog. Och så har jag kvar hönsverksamheten där jag producerar kläckägg.

Vad händer framöver, har du planer på att expandera?

– Nej, jag håller redan på med så mycket. Jag började med dräneringsspolning när jag var 22 och den maskinen har jag kvar. Jag är faktiskt på väg ut på ett spoljobb just nu när vi pratar. Och så har jag både grävmaskin och skotare sedan tidigare som jag arbetat med vid sidan av hönsen.

– För några år sedan började jag med entreprenadkörning med växtskydds-spruta också. Det har bara vuxit och vuxit och blivit en ganska stor verksamhet.

Du är verkligen i gång!

– Ja, för att vara lantbrukare på heltid och få någon ekonomi i det måste man ha många ben att stå på. Sedan kanske jag är en sådan som håller på med lite för mycket. Jag gillar tydligen inte att sitta still, det säger i alla fall min sambo. ●

Hallå ny medlem!

Kryss

	SERIE FRÅN 80-TALET	EUROPAS NÄST LÄNGSTA FLOD		SÖKA I MÖRKRET UT-NYTTJA		BÖR MAN EN PAUS IBLAND	UNDFLY	OFTA MED SA	RÄN MEN INTE STÖLD	KORN I VINDEN
	PLÅTAT						VÄLKOMSTGÅVA PÅ Ö			
	KÖTT									
	GÖRS FRÅN ORIGINAL					HISTORISKT BONDE-REDSKAP		FÖR LITEN BERN-FLÖDE		
	KNOHULTSFRU								SER VÄL MÅNGA FRAM EMOT	
			GÖR RENT		FÖRBRUKA OM BIL		KROPPSMÅTT FÖRR EN HETTE EMIL			
	VILT LÄTE			KANSKE E-MOLL		FISK				GÖRS HÖGTIDLIGT TAL
	EN KATTFOT TVÅNG					EN HÖR-PEGGY			SKAL-START	
TROLÖS HANDLING		REKLAMLAPP EGENTLIG MENING		SÄMRE ÄN DÄLIGA	STOPPAR KAMPEN		BAKMA-SKINER LILJE-VÄXT			
FÖRE RÖD-FÄRG					STYRDE MONACO TONGAS LANDSKOD				ÄGNA HAR MAN IBLAND INGET	
BLÅSTE MED NÄSAN					GÅR PÅ TVÄRS SES PÅ FRI FOT		MED UR-SPRUNG I		ICKE, SA NICKE	
ROQUE-FORTIMITATION					PLATS FÖR KAMP-TRÄNING					
ÄMABLA				AV-YTRATS			VIT FLÄCK I PANNAN			

© Tankesport ILLUSTRATION: REBECCA HÄGGBLÖM

Bli en av vinnarna!

Testa att lösa Groddens eget korsord. Du kan välja mellan att besvara det på papper eller digitalt. Mejla det lösta korsordet till grodden@lantmannen.com eller posta det till Lantmännens medlemsavdelning, Box 30192, 104 25 Stockholm.

Skriv **Korsord nr 4/24** i ämnesraden respektive på kuvertet.

Senast den **14 februari** vill vi ha ditt svar. Ett par värmande och specialdesignade Lantmännenstrumpor i begränsad upplaga går till de tio först öppnade och rätta svaren!

Förnamn: _____

Efternamn: _____

Gatuadress: _____

Postnummer: _____

Postort: _____

VINNARE NR 3/24: Inga Andersson, Visby, Åsa Andersson, Hedesunda, Birgitta Bengtsson, Laholm, Sture Björk, Lit, Börje Edin, Sidensjö, Karl Erik Ekholm, Molkom, Krister Holmstedt, Heby, Mana Ihrsén, Fjärdhundra, Jan Silverskog, Söderköping och Kristin Öberg, Häknäs.

Landshypotek Bank

Trygghet för framtiden

Vi har levt i en tid präglad av ekonomisk osäkerhet. Men nu ser många lantbrukare ljusare på framtiden, vill satsa och investera.

Bygger du för framtiden? Se hur vi kan skapa en trygg framtid tillsammans på landshypotek.se

För lantbrukare sedan 1836

<p>Rusta dig för snö och kyla!</p> <p>God Jul!</p> <p>önskar vi på Hylte Jakt & Lantman</p>	<p>Genzo</p> <p>Arctic Original Värmeväst</p> <p>Elektrisk värmeväst inkl. batteri och laddare.</p> <p>1595:-</p>	<p>WOODLINE</p> <p>Värmebädd för hund</p> <p>Drivs med en powerbank (ingår).</p> <p>1095:-</p>	<p>ALSTARA</p> <p>Värmestrumpa</p> <p>Batteridrivna, med eller utan avspjörning.</p> <p>Från 1725:-</p>	<p>Bergans</p> <p>Allround Merino Underställ Set Svart</p> <p>Finns för herr eller dam.</p> <p>999:-</p>
<p>KARITRAA</p> <p>Underställ Else</p> <p>Merinoull. Två färger, två tröjmodeller.</p> <p>Från 1395:-</p>	<p>AL-KO</p> <p>Batteri 36 V ST Snöslunga</p> <p>Lätt och flexibel snöslunga.</p> <p>5995:-</p>	<p>AL-KO</p> <p>Snowline 620 E II Snöslunga</p> <p>För snöskottning av medelstora ytor.</p> <p>13770:-</p>	<p>Husqvarna</p> <p>ST 224 Snöslunga</p> <p>Högpresterande snöslunga.</p> <p>18900:-</p>	<p>Presentkort Digitalt</p> <p>Presentkort (Digitalt)</p> <p>Perfekt sista-minuten-julklapp!</p> <p>Från 100:-</p>

Öppettider i butiken:
Måndag-fredag: 9-18 • Lördag: 9-13 • Dygnet runt på webben!

Alla priser är inklusive moms. Vi reserverar oss för tryckfel, slutförsäljning och eventuella prisjusteringar. Gäller så långt lagret räcker. Eventuell fraktkostnad tillkommer. Se resten av vårt breda sortiment på www.hylte-lantman.com

0345-400 00

www.hylte-lantman.com

Hantverksgatan 15, 314 34 HYLTEBRUK

Prisjakt 4.8 - Trustpilot 4.0 - Pricerunner 4.8

HYLTE
JAKT & LANTMAN

Lantmännens Växtförädling

Inom Lantmännens Växtförädling framtidssäkrar vi Sveriges lantbruk. Vi använder den senaste tekniken för att utveckla grödor som ökar skördarna, har nya kvalitativa egenskaper och är anpassade för att möta klimatförändringar. I Svalöv har vi en av världens mest avancerade anläggningar som spelar en central roll i vår strategi för hållbar utveckling. Genom innovativa metoder och nära samarbete med SLU Grogrund säkerställer vi att svenska lantbrukare har tillgång till de bästa sorterna – sorter med hög avkastning som är anpassade till våra odlingsförhållanden, vilket är helt avgörande för en framgångsrik växtodling. Vi är experter på växtförädling för vårt nordiska klimat.

Växtförädlingsblogg

Vi har även en växtförädlingsblogg där du kan följa aktiviteter på våra tre förädlingsstationer: Svalöv i Skåne, Lännäs i Västernorrland och Emmeloord i Holland. Välkommen in och läs om vårt viktiga arbete för framtidens jordbruk.